

FORVALTNINGSREVISJON AV
BARNEVERN

– SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER

STRAND KOMMUNE
APRIL 2017

INNHold

Denne rapportens målgrupper er kontrollutvalget, andre folkevalgte, formelt ansvarlige og utførende fagfolk i administrasjonen. Rapporten er et offentlig dokument og skal være tilgjengelig for media og andre interesserte. Behovene varierer, men her er en leserveiledning med to nivåer for hvor dypt rapporten kan behandles:

1. Innholdsfortegnelsen, sammendraget og rådmannens kommentar
2. Hovedrapporten med innledning, fakta og vurderinger, samt vedlegg

Innhold	3
Sammendrag	4
Rådmannens kommentar	10
Rapporten	11
1 Innledning	12
1.1 Formål og problemstillinger	12
1.2 Revisjonskriterier og metode.....	12
2 Faktabeskrivelse og vurderinger	14
2.1 Organisering	14
2.2 Omfang og kostnader	18
2.3 Fylkesmannens tilsyn	23
2.4 Melding til barnevernet.....	24
2.5 Undersøkelser	28
2.6 Hjelpetiltak.....	31
2.7 Omsorgsovertakelse	35
2.8 Samarbeid.....	38
2.9 Samspillet med andre instanser	42
2.10 Gjennomgang av enkeltsaker	45
2.11 Resultater fra brukerundersøkelser	48
Vedlegg	50

SAMMENDRAG

HOVEDBUDSKAP

- ✓ Kostnadene til barneverntjenester i Strand har økt og ligger nå over snittet i Rogaland og landet. Økningen er knyttet til flere omsorgsovertakelser (flere barn er flyttet til fosterhjem og generelt er utgifter til plassering utenfor hjemmet økende).
- ✓ Antallet bekymringsmeldinger til barnevernet er redusert, og andelen barn med barnevernstiltak er gått ned. Andelen er nå på linje med landssnittet.
- ✓ Barnevernet har blitt flinkere til å holde tidsfrister i meldings- og undersøkelsesaker.
- ✓ Men vi registrerer avvik når det gjelder oppfølging og kontroll av fosterhjem. Her kan det være behov for en forsterket innsats.
- ✓ Barnevernet har hatt en økning i antall årsverk. Samtidig er andelen stillinger med fagutdanning fremdeles høy.
- ✓ Permisjoner har hovedsakelig vært knyttet til svangerskap, med dertilhørende vikariater, noe som har ført til en viss endring i staben. Samtidig har barneverntjenesten i Strand 7 (av totalt 18 fast ansatte) som har jobbet i barneverntjenesten 4 år eller mer.
- ✓ Hovedinntrykket er at andre instanser, i og utenfor kommunen, er fornøyde med samarbeidet i de ulike fasene av en barnevernssak. Taushetsplikten legger ingen hindringer for dette, ei heller bemanningssituasjonen.
- ✓ Pårørende fremhever at barnevernet bør
  - lytte til *begge* foreldrene i undersøkelsesfasen av en barnevernssak,
  - stille med kontaktpersoner som kan være aktive i møter hvor flere parter er tilstede
  - få ansatt menn som en del av bemanningen, nå som barneverntjenesten skal utføre flere av tiltakene selv (barneverntjenesten har per i dag kun kvinnelige ansatte).
- ✓ Resultater fra sist gjennomførte brukerundersøkelse viser at brukertilfredsheten er forbedret og at denne nå ligger over landssnittet.

RAPPORTEN

Organisering og bemanning

Strand barnevern har de siste årene hatt en økning i antall årsverk. Samtidig har andelen stillinger med fagutdanning holdt seg stabil. For å beholde verdifull kompetanse over lengre tid, er ulike tiltak satt inn. Det overordnede inntrykket er at kommunen har en tilfredsstillende kapasitet og kompetanse på barnevernsområdet, og at bemanningen er stabil, på tross av en del permisjoner og vikariater.

Per dags dato har barneverntjenesten i Strand ingen menn blant sine ansatte, til tross for et sterkt ønske om dette. I utlysningstekster blir alltid menn særskilt oppfordret til å søke, og barneverntjenesten forsøker så langt som råd er, å innkalle menn til intervju.

Antall barnevernssaker og kostnader

Andelen barn i aldersgruppen 0-17 år med barnevernstiltak i Strand er på linje med landssnittet. Barnevern er høyere prioritert i Strand enn i de fleste andre norske kommuner. Dette kommer først og fremst til uttrykk ved å se på kostnader per innbygger. I 2016 var kostnaden 2.370 kroner i Strand, mens landssnittet ligger på 1.915 kroner¹. Hovedforklaringen på dette er at det er flere barn med omsorgstiltak i Strand enn ellers i landet. Andelen med omsorgstiltak av alle barn med barnevernstiltak har de senere år økt i Strand.

Kostnadene per barnevernsbarn (i og utenfor opprinnelig familie) ligger på linje med landssnittet. Strand barnevern kjøper færre veiledningstiltak fra BUF-etat og eksterne konsulenter, noe som er i tråd med nasjonale føringer, og som gir bedre kontroll på kostnadene. Disse tiltakene blir i større grad utført av barnevernet selv, noe som også åpner for kortere saksbehandlingstid.

Rask håndtering av innkomne bekymringsmeldinger

Etter Fylkesmannens tilsyn i 2012 har barnevernet i Strand endret mye på hvordan de arbeider, noe som blant annet har resultert i færre fristoverskridelser². Barnevernloven fastsetter at barneverntjenesten skal ta stilling til innkomne meldinger innen syv dager. Barneverntjenesten er blitt flink til å holde meldingsfristen, og tall for første halvår 2016 viser ingen fristoverskridelser. Samtidig har barnevernet i Strand opplevd en nedgang i antallet meldinger. En viktig årsak til nedgangen er endret praksis når det gjelder registrering av meldinger fra politiet³.

Ingen fristoverskridelser ved gjennomføring av undersøkelser siste halvår

Skal det foretas en undersøkelse, har barnevernet en frist på tre måneder fra konklusjonsdato til undersøkelsen skal være gjennomført⁴. Andelen barn med undersøkelser er redusert, og er nå lavere enn landssnittet - en utvikling som må ses på bakgrunn av nedgangen i antallet meldinger.

Barneverntjenesten har lykket godt med å få ned tallet på fristoverskridelser ved gjennomføring av undersøkelser, og status for første halvår 2016 viser ingen fristoverskridelser, noe som kan sies å være bra for samarbeidet med de pårørende i denne fasen av en barnevernssak.

---

¹ Kilde: KOSTRA. Ureviderte tall for 2016.

² I brev av 29.08.2014 skriver Fylkesmannen at de anser avvikene som lukket.

³ Ved iverksatt etterforskning overfor lovbrøttere under 18 år, er politiet forpliktet til å sende melding til barnevernet. Meldinger som kun er ment som informasjon til barnevernet (ikke bekymring), blir ikke lenger registrert i denne oversikten.

⁴ Fra den dagen barneverntjenesten mottar en melding, har barnevernet som nevnt 1 ukes frist på å konkludere om det skal settes i gang en undersøkelse, eller om meldingen skal henlegges.

Høy andel med tiltaksplan hvor hjelpetiltakene blir evaluert

I Strand barnevern er praksis at vedtak om hjelpetiltak har en maksimal varighet på ett år om gangen. I tiltaksplanen blir hjelpetiltakene evaluert, og andelen barn med tiltaksplan var frem til høsten 2014 lav, men i årene etter har andelen vært 100 prosent, noe som må sies å være gledelig. For øvrig blir tiltakene evaluert og planen revidert hver tredje måned. Hyppige evalueringer er med å sikre effektive tiltak og et godt samarbeid med pårørende.

Om lag en tredjedel av undersøkelsene fører til tiltak, men dette varierer noe fra år til år. Blant de resterende blir ofte resultatet at familien blir henvist til andre instanser, eller barnevernet konkluderer med at det ikke er grunnlag for å iverksette tiltak. En andel på 30 prosent er for øvrig på linje med andre barneverntjenester vi har undersøkt.

Tilsynsbesøk overfor fosterhjem og samarbeidet med tilsynsførere og fosterforeldre

For 11 av 41 fosterbarn som Strand kommune har et oppfølgings- og kontrollansvar for, var kravet om minimum fire tilsynsbesøk per kalenderår ikke oppfylt per 31.12.2015⁵. Barnevernet i Strand kommune har med andre ord ikke maktet å følge opp lovkravene om oppfølging og kontroll av barnets situasjon i fosterhjemmet. Dette gjelder også tidligere år. Etter revisjonens vurdering bør barnevernet forsøke å oppfylle dette lovkravet i sterkere grad.

Barneverntjenesten på sin side peker på at tallene i statistikken ikke er helt reelle. Tilsynsfører må etter hvert tilsynsbesøk avgi en rapport innen en gitt frist. Barnevernet har om lag 20 tilsynsførere og er prisgitt at de leverer rapporten i tide for at besøket skal bli registrert i statistikken. Noen venter og leverer alle på likt. For å få bedre orden på dette vil barnevernet fra nå av sende flere purringer og øke antallet barn per tilsynsfører, for dermed å øke ansvarsfølelsen rundt oppgaven og kompetansen til den enkelte.

Både fosterforeldre og tilsynsførere vi har vært i kontakt med, sier seg fornøyde med samarbeidet. De fleste fosterforeldrene har fått informasjon om hvilke rettigheter de har på et tidlig tidspunkt, og de melder om god kontakt med barnevernet. De opplever at tilsynsførerne kommer til avtalt tid, at de har god tid til rådighet og at de oppnår god kontakt med barnet.

Også tilsynsførerne sier seg fornøyde med samarbeidet. Samtlige har fått en skriftlig arbeidskontrakt med omsorgskommunen, og de opplever at de blir fulgt opp av barnevernet dersom de ikke foretar tilsynsbesøk. Alle har deltatt eller fått tilbud om kurs om rollen som tilsynsfører.

Samspeillet med pårørende

I statistikken over hvem som melder fra til barnevernet, kommer foresatte høyt opp. Dette kan være foresatte som selv ønsker at barnevernet skal bidra med hjelp. I mange

---

⁵ Tall per 31.12.2016 er ennå ikke publisert (per 31.03.2017).

tilfeller vil det også være slik at partene rundt (eksempelvis skole/ barnehage) ønsker et godt samarbeid, og at de derfor oppfordrer de foresatte til å sende meldingen selv. Det store antallet meldinger fra foresatte kan tolkes som et uttrykk for gode samarbeidsrelasjoner mellom foresatte, omkringliggende instanser (skole, barnehage mv.) og barnevernet, i denne fasen av en barnevernssak.

Med utgangspunkt i barnevernets komplette liste over barn med barnevernstiltak har vi plukket ut tre barn med omsorgstiltak (med andre ord barn som er under barnevernets omsorg) og tre barn med hjelpetiltak i hjemmet. Vi ba om å få intervju de biologiske foreldrene til disse barna. Vår undersøkelse er av begrenset omfang og resultatene må tolkes med forsiktighet.

Med ett unntak, forteller de biologiske foreldrene at de fikk informasjon om hvilke rettigheter de har, i en tidlig fase av barnevernssaken. Barnevernets kontaktperson har vært og er tilgjengelig ved behov for kontakt, men faste møter mellom barnevernet og de biologiske foreldrene etterlyses. Det bør ikke være slik at all informasjon foreldrene får, går gjennom fosterhjemmet, i tilfeller hvor barnevernet har overtatt omsorgen.

Samtlige oppgir at de har god kontakt med fosterhjemmet. Flere poengterer at de ikke er enig i omsorgsovertakelsen, men når situasjonen er slik den er, opplever de fosterhjemmet som en samarbeidspartner og som et godt sted å være for barnet.

Blant de intervjuede er det flere som fremhever betydningen av å ha en kontaktperson med erfaring, som kan gi gode og direkte svar på hva man spør om. Kontaktpersonen må som et minimum være i stand til å lede et møte, ta styringen og sørge for at relevante forhold blir tatt opp til diskusjon. Dette gjelder i alle faser av en barnevernssak. En stille og passiv kontaktperson er ikke bra for noen parter. Dessuten: nå som barnevernet i større grad utfører tiltakene selv, blir det å få ansatt menn i barneverntjenesten, enda viktigere.

Bytte av kontaktperson underveis er heller ikke bra, fordi man da blir nødt til å «fortelle alt» flere ganger. Én respondent fremhever imidlertid at skifte av kontaktperson også kan oppleves positivt fordi vedkommende kan bidra med nye innspill, og man kan være heldig å oppleve at «kjemien» stemmer i større grad.

Videre fremhever foreldre hvor barnevernet har overtatt omsorgen, følgende:

- I undersøkelsesfasen kan barnevernet med fordel gjøre en grundigere jobb. Korte hjemmebesøk danner et for tynt grunnlag til å trekke bastante konklusjoner. I denne fasen er det dessuten viktig at *både* mor og far blir involvert og hørt.
- Et viktig moment er hvilken oppfølging foreldrene får *etter* omsorgsovertakelsen. Stillheten etterpå kan være smertefull å takle⁶.

---

⁶ Barneverntjenesten opplyser at det i samarbeid med Familievernkontoret i Sør-Rogaland nå tilbyr kurs for foreldre som er blitt fratatt omsorgsansvaret.

- Det er ikke alltid man får et skikkelig svar på hva man spør om. Hvorfor får vi ikke innvilget mer samvær med barna våre? Foreldrene vil gjerne vite den reelle årsaken til dette, og ikke bare at «dere får jo tross alt mer enn mange andre».
- Dersom barnet blir flyttet flere ganger mellom ulike fosterhjem oppleves dette som ekstra sårt, siden foreldrene ikke er enige i omsorgsovertakelsen i utgangspunktet.
- Et fosterhjem bør bestå av to fosterforeldre, ikke kun en enslig fostermor.

Blant dem som har hjelpetiltak i hjemmet, blir det fremhevet at det å kontakte barnevernet for hjelp er et stort skritt å ta, blant annet fordi man må utlevere seg svært mye, spesielt i startfasen. Men har man først tatt steget, bør barnevernet på sin side svare med å handle raskt. Dessverre ser dette ikke alltid ut til å være tilfelle, etter deres oppfatning.

Samarbeidet med andre instanser

Revisjonen har intervjuet representanter fra kommunale instanser som skole, barnehage, helsetjeneste, kommunepsykolog, psykiatritjeneste og PP-tjeneste, foruten eksterne instanser som BUF-etat, Familievernkontor og politi, om samarbeidet med barnevernet. Hovedinntrykket er at representantene sier seg fornøyde, og terskelen for å få kontakt med barnevernet synes lav. Samtlige opplever at taushetsplikten ikke er til hinder for et godt samarbeid, ei heller bemanningssituasjonen i barnevernet. Det er representantenes inntrykk at barnevernet, så langt som mulig, forsøker å innhente samtykke for å kunne dele nødvendig informasjon.

Hver skole i kommunen har et tverrfaglig «Oppvekstteam», bestående av representanter fra skole, helsestasjon og PP-tjeneste. Her har barnevernet valgt å stille med en fast representant (nestleder) i hvert team, for å sikre kontinuitet og at partene blir godt kjent. Representantene sier seg fornøyde med barnevernets innsats i disse teamene. Hvorvidt møtene er preget av godt samarbeid og bra oppmøte, kan variere, men representantene fremhever at dette ikke beror på barnevernet.

Revisjonens gjennomgang av enkeltsaker

Før barnevernet starter med undersøkelser, blir foresatte innkalt til en samtale hvor motatte bekymringsmelding og partsrettigheter blir gjennomgått⁷. Innkallingsbrevet inneholder informasjon om retten til innsyn i sakens dokumenter, men vår gjennomgang avdekker at selve vedtakene ikke inneholder denne informasjonen. Etter at barnevernet ble gjort oppmerksom på dette, er informasjon om innsynsretten lagt inn.

Alle vedtak fattet av Strand barnevern inneholder en kort begrunnelse, og dette gjelder også de vedtakene revisjonen har gjennomgått. Videre blir det i alle vedtak opplyst om klageadgang, noe som også er tilfelle i de vedtakene vi har kontrollert.

---

⁷ Dette gjelder ikke ved mistanke om vold og seksuelle overgrep. I slike tilfeller innkalles foresatte sammen med melder og de foresatte får anledning til å uttale seg hver for seg.

Revisjonens anbefalinger:

- **Vi anbefaler kommunen** å sørge for at lovkravene om tilsyn med fosterhjemmene blir fulgt opp.
- **Vi anbefaler kommunen** å fortsette arbeidet for å få til en balansert kjønnsfordeling i barneverntjenesten.

RÅDMANNENS KOMMENTAR

Kommentar fra Rådmannen – mottatt 19.04.2017:

Rapporten viser at Strand kommune har en barneverntjeneste med få avvik og fornøyde brukere og som samarbeider godt med andre faginstanser. Tilbakemeldingen fra både brukere og samarbeidspartnere er at barneverntjenesten er tilgjengelig ved behov for hjelp, råd eller veiledning.

De biologiske foreldrene opplever fosterhjemmet som en samarbeidspartner og et godt sted å være for barnet, noe som er svært gledelig.

Det er positivt at samarbeidspartnerne til barneverntjenesten opplever en mer stabil bemanning i tjenesten, og at denne stabiliteten trolig har bidratt til å legge grunnlaget for det gode samarbeidet som samtlige samarbeidspartnere gir uttrykk for, i intervjuene med Rogaland Revisjon.

Barneverntjenesten har et lavt sykefravær og en høy andel fagutdannede.

Strand kommune ser viktigheten av å ha en god kjønnsfordeling i barneverntjenesten og etterstreber å ansette menn. I dag er det kun kvinner som er ansatt, med god variasjon i alder og tidligere praksis. Strand kommune vil fortsatt å ha høyt fokus på å få ansatt menn i barneverntjenesten.

Strand kommune har arbeidet over tid med å oppfylle kravet om fire tilsynsbesøk i fosterhjemmene. Det er ca. 20 personer som utfører dette oppdraget for kommunen. Det har vært et systematisk arbeid for å rekruttere egnede personer til oppgaven, og barneverntjenesten har arbeidet med å få oppdragstakerne til å utføre arbeidet og levere rapportene innen tidsfristen. Tidligere var det flere ansatte som hadde ansvaret for tilsynsbesøkene. Fra 2017 er det kun én ansatt som har ansvaret for å rekruttere tilsynsførere, følge opp det faglige og økonomiske, og som i tillegg har ansvaret for at rapportene kommer inn innen fristen osv. Dette tiltaket er iverksatt for å bedre oversikten i arbeidet. Barneverntjenesten mener at lovkravet om fire tilsynsbesøk per året vil være på plass i løpet av 2017.

RAPPORTEN

1 INNLEDNING

1.1 FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER

Formålet med prosjektet har vært å undersøke ressursbruk, samarbeid, kapasitet og kompetanse overfor brukere av barnevernet i Strand kommune. I tillegg til formålet, fremgår det av kontrollutvalgets bestilling av 20.10.2016 at følgende problemstillinger skal besvares:

- Hvordan virker samspillet mellom barnevernet på den ene siden, og skole, barnehage, PP-tjeneste, helsetjeneste og politi på den andre siden, i arbeidet med å sikre barna en trygg oppvekst?
  - Er barnevernets taushetsplikt til hinder for et godt tverrfaglig samarbeid mellom ulike instanser i kommunen?
  - Hvordan er samarbeidet i de ulike fasene av en barnevernssak; melding, undersøkelse og tiltak?
  - Hvordan virker samspillet med de pårørende i de ulike fasene av barnevernets arbeid?
- Hvordan er barnevernets ressurs situasjon ut fra prioriteringer, produktivitet og dekningsgrader? Er kapasiteten tilstrekkelig til å overholde pålagte frister og oppgaver overfor brukerne?
- Hvordan er bemannings- og kompetansesituasjonen i barnevernet?
  - Klarer kommunen å rekruttere og holde på fagfolk?
  - Er det stabilitet i bemanningen?
  - Blir samarbeidet med andre instanser påvirket av bemanningssituasjonen?
- Hvordan har utviklingen i antall bekymringsmeldinger vært?
- Hvordan blir fosterhjemsbarna fulgt opp av kommunen?

1.2 REVISJONSKRITERIER OG METODE

Revisjonskriterier er krav som brukes til å vurdere de funn undersøkelsene har avdekket. Kriteriene er utledet av autoritative kilder innenfor området, eksempelvis lovregler og politiske vedtak. I dette prosjektet er følgende anvendt (hvilke krav disse stiller, er beskrevet i rapportens vedleggsdel):

- Barnevernloven, med tilhørende forskrifter
- Kommuneloven
- Kommunale styringsdokumenter

For å undersøke samarbeidet med andre instanser har vi innhentet innspill fra et utvalg av barnevernets samarbeidspartnere, nærmere bestemt barnehager, helsestasjon, skoler, PP-tjeneste og andre deler av kommunen, for å sikre et bredest mulig tilfang av data innenfor prosjektets rammer. Fosterforeldre, tilsynsførere og biologiske foreldre er også intervjuet, og et tilfeldig utvalg saker er gjennomgått. En nærmere omtale av kriterier, metode og kildehenvisninger ligger i rapportens [vedlegg](#).

Vår samlede vurdering er at metodebruk og kildetilfang har gitt et tilstrekkelig grunnlag til å besvare prosjektets formål og de problemstillinger kontrollutvalget vedtok.

1.2.1 SENTRALE BEGREPER I RAPPORTEN

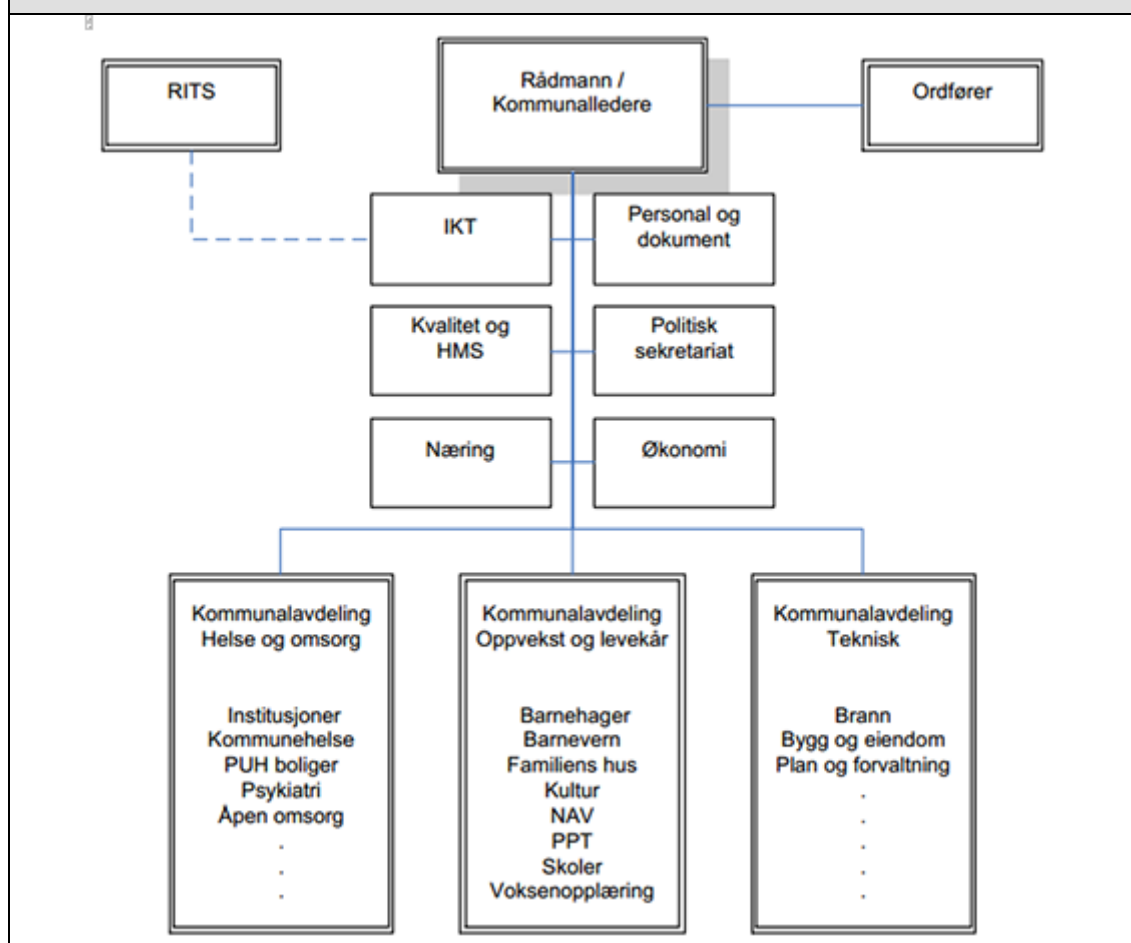
- **Hjelpetiltak** er tiltak som settes inn i hjemmet. Barnet bor fremdeles sammen med sine foreldre/foresatte. Hjelpetiltak omfatter også frivillige plasseringer i fosterhjem og akutt plasseringer i fosterhjem, institusjon eller beredskapshjem.
- **Omsorgstiltak** innebærer at barnevernet har overtatt omsorgen for barnet. Barnet bor da ikke lenger sammen med sine foreldre/foresatte.
- **Barnevernstiltak** er en samlebetegnelse på hjelpetiltak og omsorgstiltak

2 FAKTABESKRIVELSE OG VURDERINGER

2.1 ORGANISERING

I Strand kommune er de kommunale tjenestene fordelt mellom tre tjenesteområder; Helse & omsorg, Tekniske tjenester og Oppvekst & levekår. Sistnevnte består av 16 virksomheter, inklusiv barneverntjeneste;

Figur 1 – Organisasjonskart (Kilde: Strand kommune)

Kommentar: Barnevernet er plassert under Kommunalavdeling Oppvekst og levekår.

Fra 01.07.2015 inngikk Strand kommune et samarbeid med Stavanger kommune om barnevernvakt. Dette er barneverntjenestens akuttberedskap kvelder og helger. Her vurderes den akutte faren i meldinger som kommer inn i vaktordningens åpningstid.

I Strand barnevern er saksbehandlingen delt inn i fire team:

- Undersøkelsesteam

- Oppfølgingsteam
- Tiltaksteam
- Omsorgsteam

Formålet med en slik organisering er å skape bedre oversikt over arbeidsoppgaver og ansvarsområder til den enkelte kontaktperson. Alle ansatte får systematisk veiledning og opplæring i felles rutiner for å sikre likebehandling av klienter. Nyansatte følger en 3- måneders opplæringsplan og får tildelt en fast kontaktperson som de kan rådføre seg med, også etter endt opplæringsperiode. Ved fordeling av saker forsøker man å ta hensyn til kompetanse og erfaring, samtidig som det kan være vanskelig å forutsi vanskelighetsgraden i den enkelte sak. Alle ansatte blir av denne grunn oppfordret til å be om hjelp fra sine kollegaer ved behov.

2.1.1 KOMPETANSE OG BEMANNINGSSTABILITET

Barnevernleder rapporterer til leder for Opplæring og oppvekst. Per november 2016 har barneverntjenesten i Strand 18 ansatte, fordelt på 16,3 årsverk. Per dags dato har barneverntjenesten i Strand ingen menn blant sine ansatte, til tross for et sterkt ønske om dette. I utlysningstekster blir alltid menn særskilt oppfordret til å søke, og barneverntjenesten forsøker så langt råd er å innkalle menn til intervju.

Tabell 1 – Sum stillinger i alt og stillinger med fagutdanning i barnevernet i Strand (Kilde: KOSTRA. Enhet: Årsverk. Ureviderte tall for 2016).

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sum stillinger i alt	8,5	9,2	12	12,3	10,4	12,8	13,1	16,3
Stillinger med fagutdanning	7	7,4	10	10,3	8,4	11	10,8	14,0
Andel med fagutdanning	82 %	80 %	83 %	84 %	81 %	86 %	82 %	86 %

Kommentar og vurdering: Barneverntjenesten i Strand har hatt en økning i antall årsverk. Samtidig har andelen stillinger med fagutdanning holdt seg stabil. Dette må sies å være positivt.

(I fagutdanning legges følgende kategorier sammen: barnevernspedagoger, sosionomer og høyskole-/universitetsutdanning. Kategorier innrapportert som ikke regnes som fagutdanning er kontor/merkantil utdanning og annen utdanning/ufaglært. Oversikten inneholder for øvrig også stillinger finansiert av øremerkede statlige midler).

De siste tre årene har til sammen 8 ansatte sluttet i barneverntjenesten i Strand:

- 4 sluttet i løpet av 2014 (av totalt 11 fast ansatte)
- 1 sluttet i løpet av 2015 (av totalt 15 fast ansatte)
- 3 sluttet i løpet av 2016 (av totalt 18 fast ansatte)

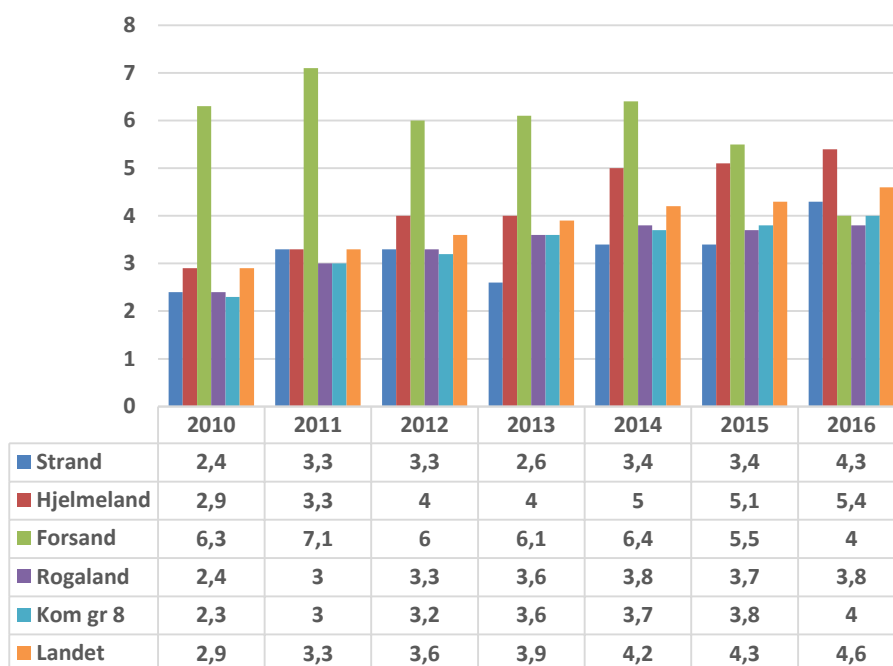
I tillegg går noen ut i permisjon. Samlet sett fører dette til en viss endring av hvem som til enhver tid arbeider i barneverntjenesten i Strand:

- 1 i permisjon i løpet av 2015
- 2 i permisjon i løpet av 2016

Disse permisjonene har vært knyttet til svangerskap/fødsel, og vikarer er satt inn. Samtidig har barneverntjenesten i Strand 7 (av totalt 18 fast ansatte) som har jobbet i barneverntjenesten 4 år eller mer. For å hindre at ansatte slutter i barneverntjenesten er flere tiltak satt inn:

- Teamvise gruppeveiledninger to timer per uke.
- Bruk av ekstern veileder hver sjette uke, som tar opp tema knyttet til arbeidssituasjonen i barneverntjenesten.
- Barnevernledelsen har jevnlig kontakt med ansatte som er permisjon.
- Ved sykemelding blir den ansatte fulgt opp.
- Ulike sosiale tiltak er iverksatt for å sikre et godt arbeidsmiljø.
- Med den nevnte inndelingen av barneverntjenesten i Strand i ulike team er målet å heve spisskompetansen og gjøre den enkelte ansatte tryggere i sitt arbeid.

Figur 2 – Antall stillinger med fagutdanning per 1000 barn 0–17 år
(Kilde: KOSTRA. Enhet: Årsverk⁸. Ureviderte tall for 2016)

Kommentar: I alle kommunene har det vært en oppbemanning i barnevernet. Økningen har imidlertid ikke vært like stor i Strand som i landet som helhet, men avstanden til landsnittet har blitt mindre.

Barnevernet i Strand opplyser at de har opprettet fire nye stillinger siste fire år. Blant disse finner vi 0,5 stillinger som finansieres av statlige øremerkede tilskudd, etter søknad, og 1,5 stillinger finansiert av kommunen. I tråd med føringer fra BUF etat og i likhet med barneverntjenester i andre kommuner, har barnevernet redusert bruken av eksterne konsulenter til barnevernstiltak. Reduksjonen har så langt frigjort midler tilsvarende 2 stillinger. Barneverntjenesten utfører nå flere av tiltakene selv.

⁸ Fra og med 2013 er også tiltaksstillinger på funksjon 252 inkludert. Fra og med 2012 er tiltaksstillinger på funksjon 251 inkludert i tillegg til kontaktperson-/administrasjonsstillinger på funksjon 244.

2.1.2 SYKEFRAVÆR

Sykefraværstatistikk for Strand barnevern⁹:

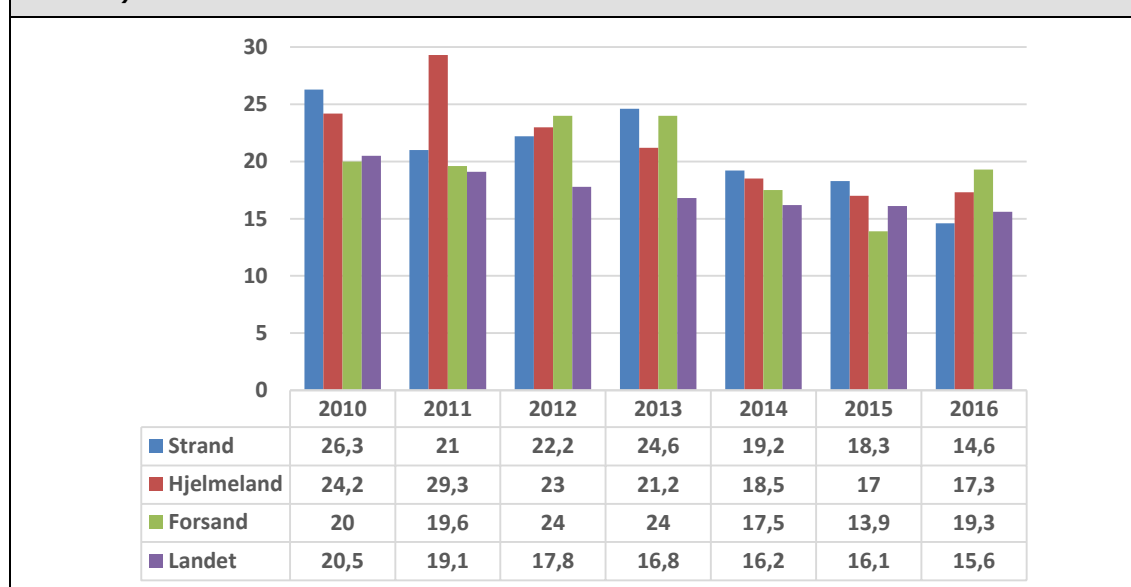
- 2016: 4,8 % (18 ansatte fordelt på 16,3 stillinger)
- 2015: 0,2 % (15 ansatte fordelt på 13,3 stillinger)
- 2014: 4,2 % (11 ansatte fordelt på 12,3 stillinger)

Vi ser at sykefraværet i barnevernet har vært moderat siste tre år, sammenlignet med sykefraværet for hele kommunen, som var på 7,4 prosent i 2016. Kommunens målsetting i 2016 var forøvrig å få sykefraværet under 6 prosent.

2.1.3 PRODUKTIVITET

KOSTRA-tallene gir oss et bilde av barnevernstjenestens produktivitet:

Figur 3 – Antall barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (Kilde: KOSTRA¹⁰. Ureviderte tall for 2016).

Kommentar: Både i Strand og landet som helhet har antall barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk gått ned. Strand ligger nå lavere enn i nabokommunene og landssnittet.

Vurdering: Strand barnevern har hatt en økning i antall årsverk, men har maktet å holde andelen stillinger med fagutdanning på et høyt nivå. Samtidig har det de siste årene vært lite utskiftning i staben, noe som må sies å være positivt. Denne stabiliteten har trolig vært med på å legge grunnlaget for et godt samarbeid med eksterne instanser, noe som også bekreftes av respondentene i våre intervjuer (se eget kapittel).

⁹ Kun tall per 4. kvartal det enkelte år, med unntak av 2016, som er for hele året.

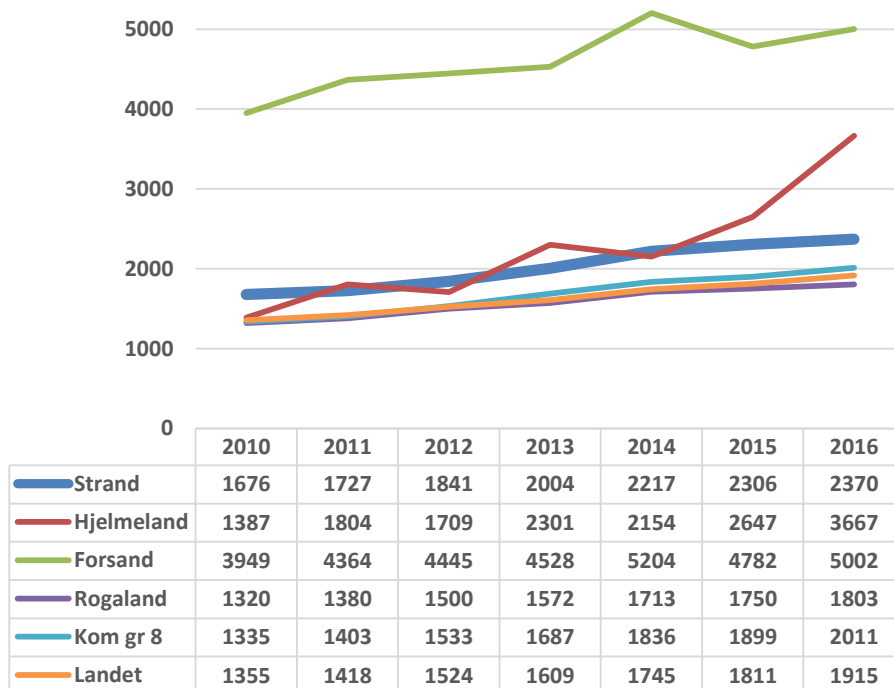
¹⁰ Tall for Rogaland og kommunegruppe 8 finnes ikke.

På lik linje med nabokommunene og i landet som helhet, har produktiviteten, målt i antall barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk, gått ned. Nedgangen i produktiviteten må etter vår vurdering ses på som en generell styrking av tjenestetilbudet, fordi en da får flere ansatte per bruker.

2.2 OMFANG OG KOSTNADER

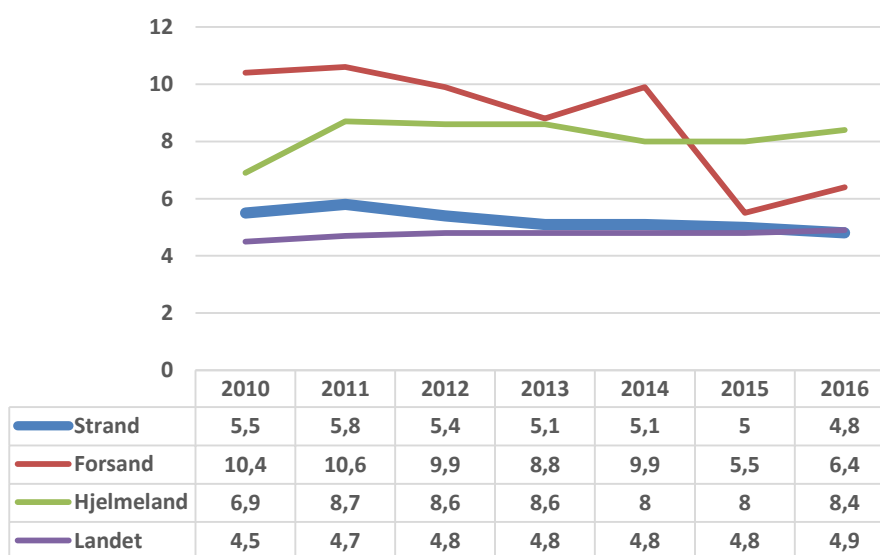
Som neste figur viser, har Strand, Hjelmeland og Forsand høye utgifter til barnevern, målt i netto driftsutgifter per innbygger;

Figur 4 - Netto driftsutgifter til barnevern per innbygger i kroner (Kilde: KOSTRA. Ureviderte tall for 2016).

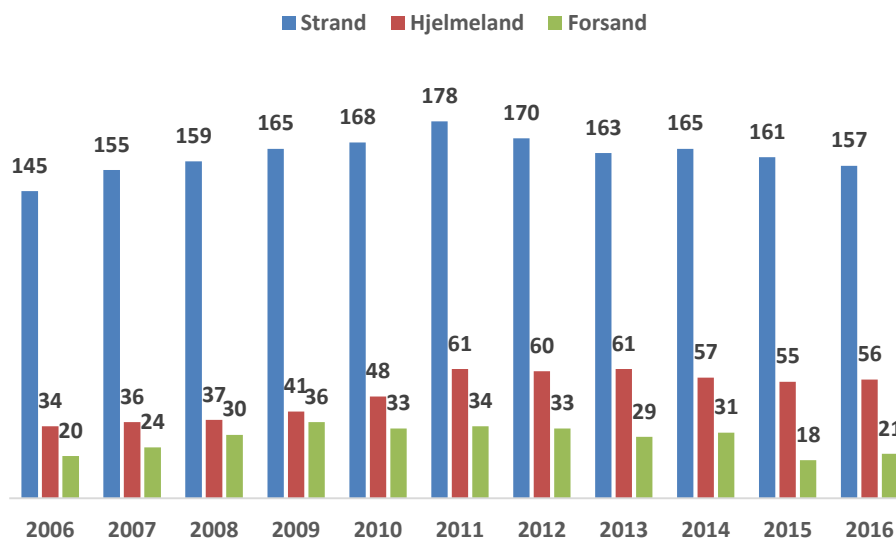

Kommentar: I 2016 brukte barnevernet i Strand 2370 kr per i innbygger til barnevern, og ligger med dette betydelig over snittet i Rogaland, kommunegruppe åtte og landet. Strand har hatt en forholdsvis kraftig økning siden 2010. Denne økningen er knyttet til flere omsorgsovertakelser (flere barn er flyttet til fosterhjem og generelt er utgifter til plassering utenfor hjemmet økende).

Som det går frem av tabell 3 nedenfor, har andelen med omsorgstiltak av alle barn med barnevernstiltak, økt i Strand.

Figur 5 – Andel barn med barnevernstiltak i forhold til innbyggere 0-17 år (Kilde: KOSTRA¹¹. Ureviderte tall for 2016).

Kommentar: Andelen barn 0-17 år med barnevernstiltak i Strand har gått noe ned, og er nå lavere enn landssnittet.

Figur 6 – Antall barn med barnevernstiltak i løpet av året i Strand (hjelpetiltak og/eller omsorgstiltak) (Kilde: KOSTRA. Ureviderte tall for 2016).

Kommentar: Både Strand og Hjelmeland hadde en økning i antall barn med barnevernstiltak fram til og med 2011. Etter dette har både andelen (jmfør forrige figur) og antallet gått litt ned. Ser vi bort fra årstallet 2009, gjelder dette også Forsand. Nedgangen må ses på bakgrunn av færre mottatte bekymringsmeldinger (se eget kapittel om meldinger).

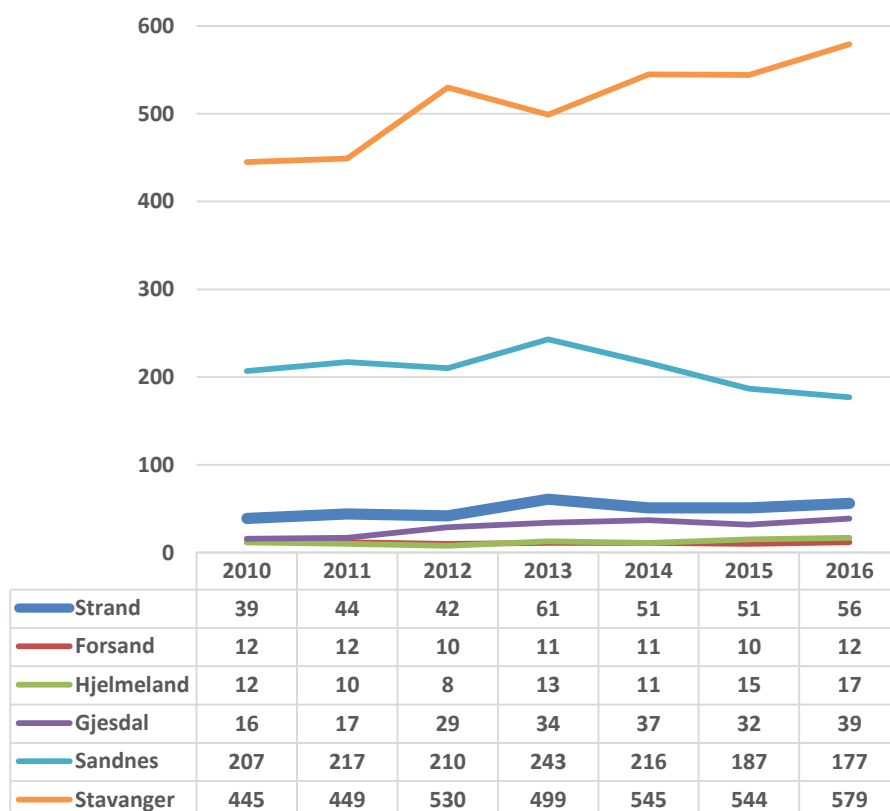
¹¹ Tall for Rogaland og kommunegruppe 8 foreligger ikke.

Tabell 3 – Andel barn med omsorgstiltak kontra barnevernstiltak i Strand (Kilde: KOSTRA. Ureviderte tall for 2016).

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Barn med barnvernstiltak i løpet av året (hjelpetiltak og/ eller omsorgstiltak)	155	159	165	168	178	170	163	165	161	157
Barn med omsorgstiltak i løpet av året	23	27	23	26	33	29	31	33	37	38
Prosentandel med omsorgstiltak	15 %	17 %	14 %	16 %	19 %	17 %	19 %	20 %	23 %	24 %

Kommentar og vurdering: Mens antallet barn med barnevernstiltak (hjelpetiltak og/eller omsorgstiltak) har gått ned, har andelen barn med omsorgstiltak økt.

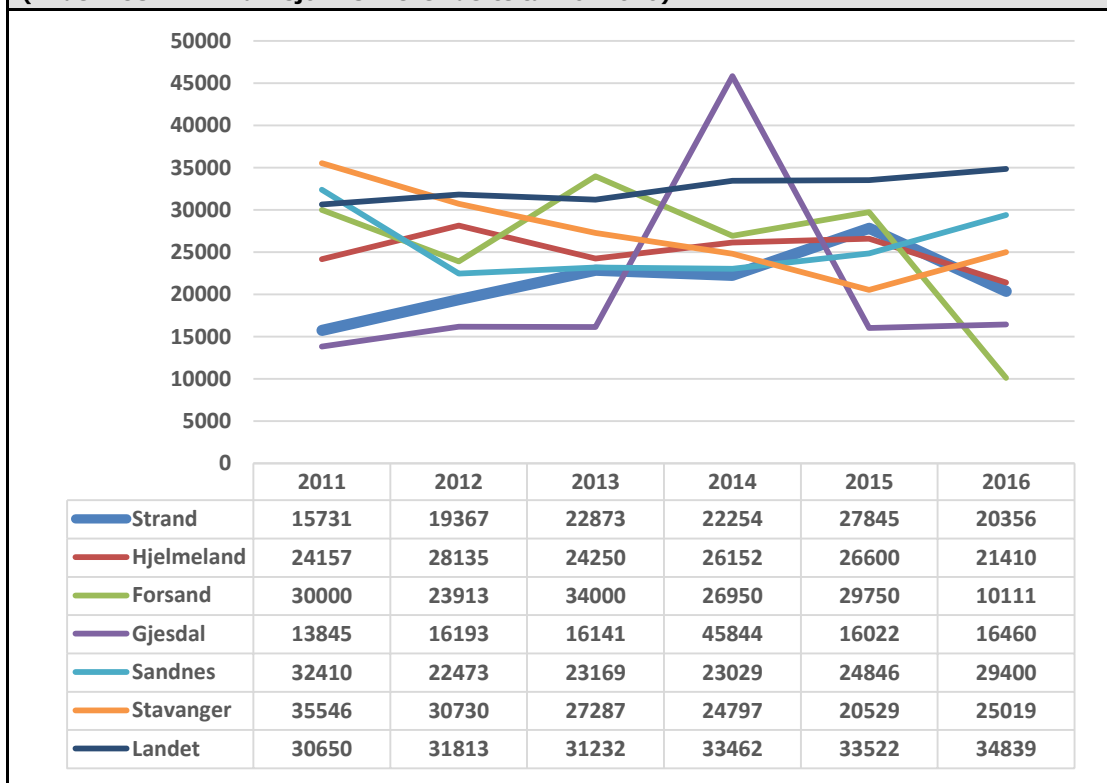
Denne oversikten har forøvrig kun med de som er plassert etter barnevernloven § 4-12, etter tvangsvedtak, ikke de som er frivillig plassert etter § 4-4, fjerde ledd. Som vi skal se av neste figur, har antallet frivillige plasseringer også økt:

Figur 7 – Antall barn med tiltak fra barnevernet som bor utenfor opprinnelig familie (Indikatoren omfatter også frivillige plasseringer. Kilde: KOSTRA. Ureviderte tall for 2016).

Kommentar og vurdering: Uavhengig om det er tale om tvungen eller frivillig plassering har Strand hatt en økning i antall barn som bor utenfor opprinnelig familie. Til tross for dette har Strand god kontroll på kostnadsutviklingen, som vi skal se i de neste figurene.

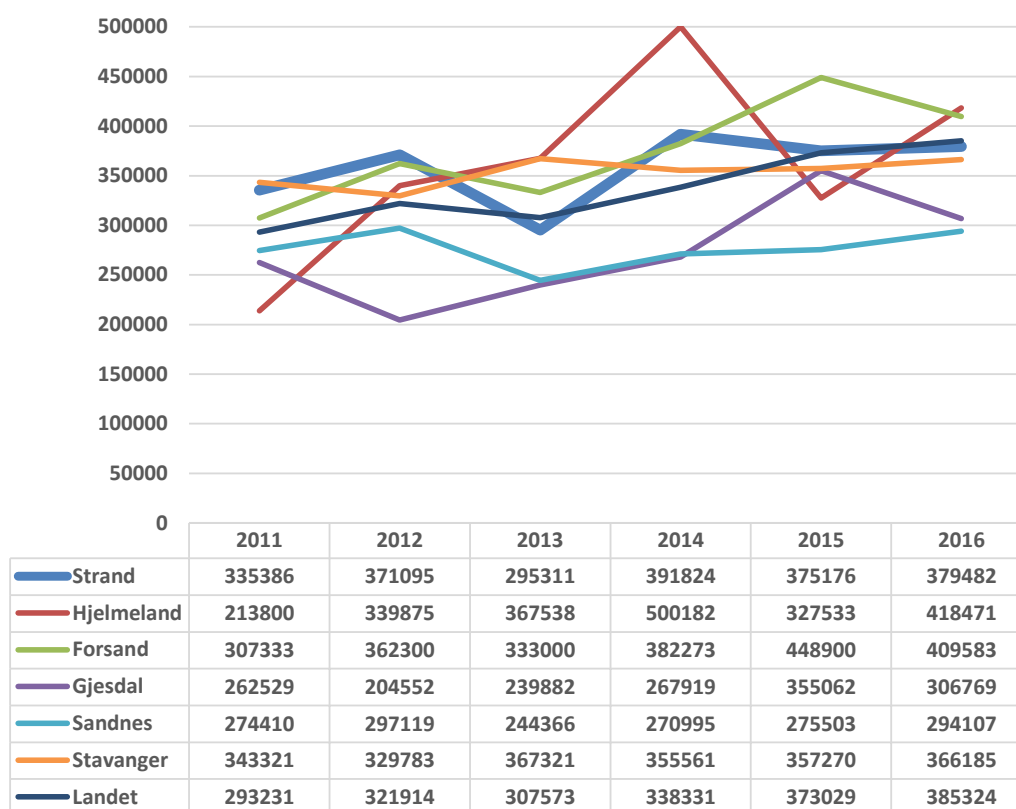
Generelt er institusjonsplasser dyrere enn plassering i fosterhjem. Blant dem som kommer fra Strand bor to i omsorgsinstitusjon, resterende bor i fosterhjem. For tiden er det ingen som bor i beredskapshjem (per desember 2016).

Figur 8 – Brutto driftutgifter per barn i opprinnelig familie. Tall i kroner. Strand kommune, sammenlignet med et utvalg kommuner (Kilde: KOSTRA¹². Funksjon 251. Ureviderte tall for 2016)

Kommentar: I 2011 var utgiftene i Strand svært lave, sammenlignet med landsgjennomsnittet. Grunnet stadig flere barn med barnevernstiltak økte utgiftene kraftig fram mot 2015. Etter en foreløpig topp i 2015, er utgiftene igjen på vei ned, og Strand ligger også i 2016 godt under landssnittet. Nedgangen må ses på bakgrunn av en reduksjon i antallet barn med barnevernstiltak i opprinnelig familie.

¹² Tall for Rogaland og kommunegruppe åtte finnes ikke i KOSTRA. Det samme gjelder tall på landsbasis i 2013. Her er gjennomsnittet for de to foregående årene benyttet.

Figur 9 – Brutto driftsutgifter per barn utenfor opprinnelig familie (Kilde: KOSTRA. Tall i kroner¹³ Ureviderte tall for 2016).

Kommentar og vurdering: Denne indikatoren viser utgiftene per barn som er plassert av barnevernet. Strand har i hele perioden ligget nært landssnittet. Dette må sies å være positivt og viser at barnevernet har god kontroll på kostnadene.

Dette er kostnader som for en stor del er knyttet til arbeidsgodtgjørelse til fosterhjemmene, herunder forsterkningstiltak. Eksempler på forsterkningstiltak kan være bruk av ekstern veileder, eksempelvis en privatpraktiserende psykolog, som blir satt til å veilede både barn og voksne.

2.2.1 SAMARBEIDET MED BUF-ETAT OG HVILKEN BETYDNING DETTE HAR FOR KOSTNADSNIVÅET

I 2004 ble Statens barne- og familievern (BUF-etat) opprettet i forbindelse med at staten overtok oppgaver som lå under det fylkeskommunale barnevernet. BUF-etat er ment å være en faglig støttespiller for kommunen og skal tilby ulike barnevernstiltak. Etaten har også ansvaret for å gi kommunen tilgang på institusjonsplasser, fosterhjem og hjelpetiltak.

Fra statlig hold er det i den senere tid gitt signaler om at BUF-etat i større grad ønsker å fokusere på sine kjerneoppgaver - formidling av fosterhjem og institusjonsplasser, frem-

¹³Tall for Rogaland og kommunegruppe åtte finnes ikke i KOSTRA. Det samme gjelder tall på landsbasis for 2013. Her er gjennomsnittet av de to foregående årene benyttet.

for barnevernstiltak. Dette innebærer at kommunene må bygge ut sitt eget tiltaksapparat. Framfor å betale for konsulenter eller hjelpetiltak fra BUF-etat, oppfordres kommunene til å benytte egne tiltakskonsulenter. Med en slik omlegging får barnevernet frigjort midler som kan brukes til opprettelse av egne tiltaksstillinger. Samtidig forutsetter omleggingen at barnevernet får tilsatt medarbeidere med nødvendig kompetanse som kan læres opp i relevant metodikk.

Barnevernet i Strand har i flere år arbeidet for å få til denne omleggingen. En av de positive følgende er at saksbehandlingstiden i mange tilfeller blir kortere, fordi barneverntjenesten ikke lenger trenger å vente på at den eksterne konsulenten skal få tid til å komme. Et eget tiltaksteam i barnevernet åpner også for bedre oversikt og planlegging. Barnevernet oppgir at de med omleggingen kan hjelpe flere barn for samme sum, og at responstiden går ned.

Vurdering: Vi ser at andelen barn 0-17 år med barnevernstiltak er på linje med landsnittet, noe som er et sentralt bidrag til at kommunen har god kontroll på kostnadene. Samtidig er barneverntjenesten godt i gang med å redusere bruken av eksterne konsulenter til fordel for egne hjelpetiltak. Strand barnevern har litt lavere bemanning enn landsgjennomsnittet, men også et litt lavere aktivitetsnivå (noe færre meldinger mottas, noe færre undersøkelser gjennomføres, og et moderat antall barn har hjelpetiltak). Samtidig er antall barn med omsorgstiltak på linje med landsgjennomsnittet. Samlet sett skaper dette gode forutsetninger for et normalt kostnadsnivå.

2.3 FYLKESMANNENS TILSYN

Da Fylkesmannen i Rogaland gjennomførte tilsyn med barneverntjenesten i Strand i 2012, resulterte dette i to avvik:

- Strand kommune sikrer ikke at det blir gjennomført en tilstrekkelig undersøkelse og at det blir foretatt en forsvarlig vurdering og konklusjon i alle saker. Barns rett til medvirkning blir ikke ivaretatt.
- Strand kommune sikrer ikke at hjelpetiltak til hjemmeboende barn blir evaluert i tilstrekkelig grad og at det foretas en forsvarlig vurdering før evalueringen avsluttes.

Barneverntjenesten fikk etter hvert på plass rutiner for gjennomføring av undersøkelser og evaluering av hjelpetiltak i tråd med gjeldende lovkrav. Barnevernet utarbeidet 25 nye prosedyrer, og samlet alle i kommunens kvalitetssystem. I brev av 29.08.2014 skriver Fylkesmannen at de anser avvikene som lukket.

Etter Fylkesmannens tilsyn har barnevernet i Strand endret mye på hvordan de håndterer de ulike fasene av en barnevernssak. Disse endringene gjenspeiler seg blant annet i

færre fristoverskridelser og henleggelses. I det følgende vil vi gå nærmere inn på de ulike fasene i en sak;

2.4 MELDING TIL BARNEVERNET

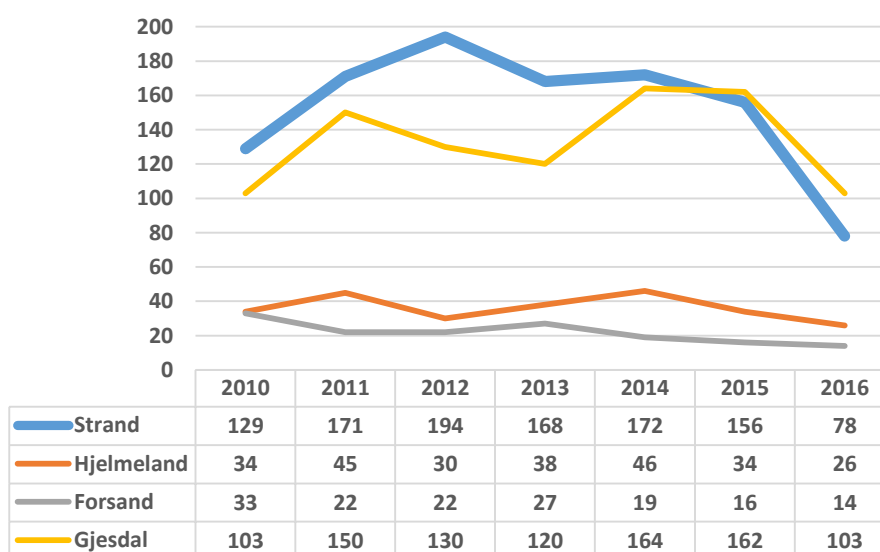
En barnevernssak begynner gjerne med at barnevernet mottar en bekymringsmelding. Alle som bekymrer seg for et barns utvikling eller omsorg kan ta kontakt med barneverntjenesten.

I Norge har barnevernet generelt opplevd en sterk økning i antall bekymringsmeldinger. Mens 38 300 barn fikk tiltak fra barnevernet i 2008, var tallet i 2015 54 400. Dette tilsvarer en økning på 46 prosent (Kilde: BUF-dir./ Statistisk sentralbyrå).

Veksten skyldes trolig at barnevernet er blitt mer synlig og at kommunene lykkes bedre med å fange opp problemene på et tidlig tidspunkt. Samtidig har barnevernloven endret barnevernets rolle: Mens barnevernet tidligere hadde som hovedoppgave å ivareta de mest utsatte barna, har vi nå et barnevern som bidrar til å bedre hverdagen for svært mange barn. Samtidig kan det tenkes at velstandsøkningen har skapt økte forventninger til det offentlige.

Foruten KOSTRA-tallene til Statistisk sentralbyrå, er det også mulig å bruke tall fra kommunenes rapportering til Fylkesmannen. Ved å bruke denne kilden får vi følgende bilde av utviklingen, jamfør neste figur (vi gjør imidlertid oppmerksom på at tallene for 2016 kun omfatter tall fra våren 2016 - tall for høsten 2016 foreligger ikke enda);

Figur 10 – Antall bekymringsmeldinger til barnevernet (Kilde: Rapporteringsbanken¹⁴)

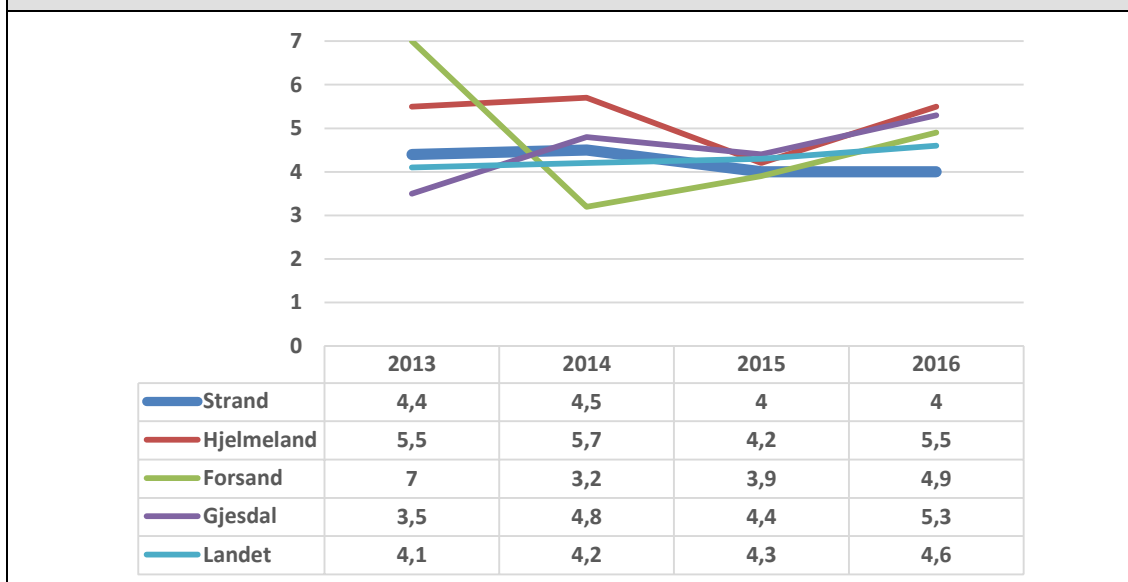

¹⁴ Fylkesmannens rapporteringsbank befinner seg på barne- og likestillingsdepartementets nettsted.

Kommentar: Etter en kraftig økning frem til 2012, har antallet mottatte meldinger gått ned i Strand. En viktig årsak til dette er endret praksis i barnevernet knyttet til registrering av mottatte meldinger fra politiet. Ved iverksatt etterforskning overfor lovbrøyer under 18 år, er politiet forpliktet til å sende melding til barnevernet. Meldinger som kun er ment som informasjon til barnevernet (ikke bekymring), blir ikke lenger registrert i denne oversikten.

Figur 11 – Barn med melding i forhold til antall innbyggere 0-17 år i prosent (Kilde: KOSTRA. Tall for foregående år finnes ikke. Ureviderte tall for 2016).

Kommentar: Vi ser at andelen barn med melding til barnevernet har gått ned i Strand, og andelen er nå lavere enn landssnittet.

2.4.1 HVEM SOM MELDER OG ARBEIDET MED FOREBYGGING

En barnevernssak starter gjerne med at barnehagen eller skolen kaller inn foresatte til en samtale om bekymringen. Dette gjøres for å sikre en god dialog. Samtidig er manglende samtykke fra foresatte ikke til hinder for at en bekymringsmelding kan sendes. Ved mistanke om seksuelt misbruk og/eller vold blir ikke foresatte involvert før meldingen blir sendt.

Det er også vanlig at andre kommunale instanser kontakter barnevernet for å lufte problemstillingen/saken anonymt, og for å drøfte hvor alvorlig saken er.

Respondentene revisjonen har snakket med, oppgir at de får klare svar, men at dette *kan* være noe personavhengig. Hovedinntrykket er likevel at barnevernet er gode til å gi veiledning og råd.

Hver skole i Strand har et såkalt «Oppvekststeam», hvor representanter fra barnevern, helsestasjon og PP-tjeneste har anledning til å delta. Barnevernet er for øvrig fast deltaker i disse møtene. Ved drøfting av enkeltsaker innhentes skriftlig samtykke fra foresatte.

Barneverntjenesten er for øvrig også med i *Konsultasjonsteam om vold og seksuelle overgrep*, sammen med representanter fra familievernkontor, Psykisk helse og BUP (Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk). Her kan alle som er bekymret for at barn utsettes for overgrep møte for å drøfte saken anonymt.

Tabell 6 – Hvor bekymringsmeldingene til barnevernet kommer fra (Kilde: Strand barnevern. Tall per november 2016).				
	2014	2015	2016	Totalt siste 3 år
Foresatte	23	26	33	82
Barneverntjenesten	26	13	21	60
NAV	17	19	6	42
Lege/sykehus/tannlege	21	17	2	40
Skole	7	17	8	32
Politi	18	4	2	24
Barnehage	9	7	6	22
Andre privatpersoner (anonym,fam,nabo, andre)	7	4	3	14
Andre off.inst. (oms.tj, krisesenter, fysio med mer)	1	3	6	10
Helsestasjon (barn/unge)	2	2	4	8
Barnevernvakt	1	2	3	6
Barnet selv	2	0	2	4
PP-tjenesten	0	2	0	2
Psykisk helse barn	0	0	0	0
Psykisk helse voksen	0	0	0	0
Familievernkontoret	0	0	0	0
TOTALT	134	116	96	346

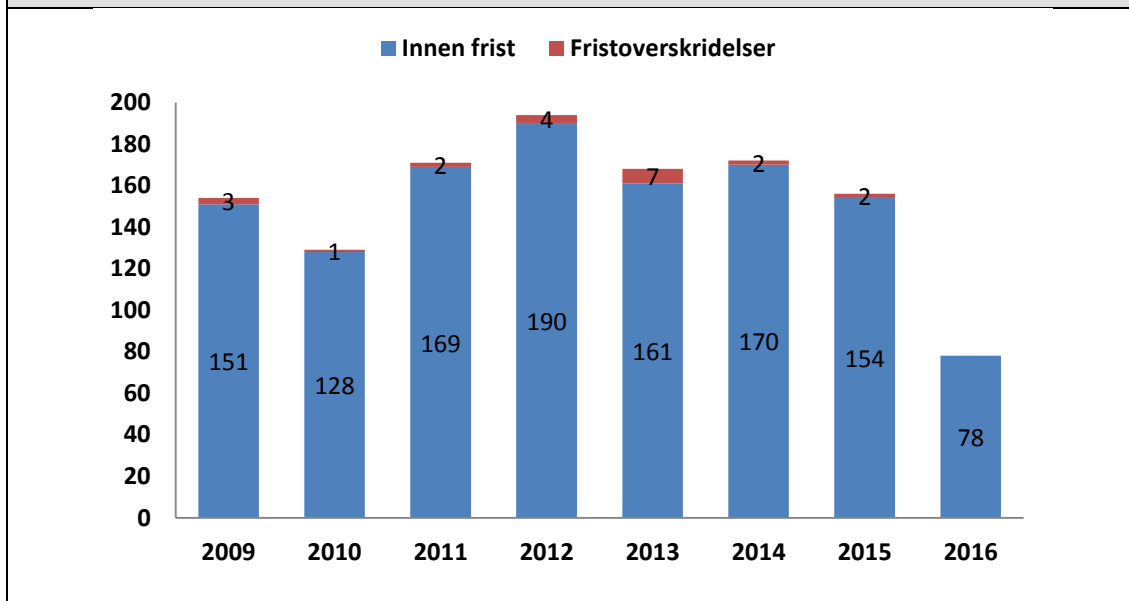
Kommentar: Vi ser at foresatte kommer høyt opp. Dette er foresatte som selv ønsker at barnevernet skal bidra med hjelp. I mange tilfeller vil det også være slik at partene rundt (eksempelvis skole/ barnehage) ønsker et godt samarbeid, og at de derfor oppfordrer de foresatte til å sende meldingen selv.

Ellers ser vi at barnevernet selv også kommer høyt opp på statistikken. Barnevernet blir gjerne oppmerksom på søsken eller forhold som hittil ikke er oppdaget. At skolene kommer høyt opp på statistikken må sies å være et uttrykk for at de er flinke til å melde fra. For øvrig er dette en tendens som også gjør seg gjeldende i andre kommuner vi har undersøkt.

2.4.2 FRISTOVERSKRIDELSER VED HÅNDTERING AV MELDINGER

I henhold til barnevernloven § 4-2 skal barneverntjenesten snarest, og innen én uke, gjennomgå og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelser.

Figur 12 – Antall fristoverskridelser ved meldingshåndtering i Strand
(Kilde: Rapporteringsbanken. Tallet for 2016 omfatter kun første halvår).

Kommentar: Til tross for et stort antall meldinger, ser det ut til at barnevernet har klart å holde meldingsfristen i de fleste tilfeller. Dette må sies å være positivt.

2.4.3 BARNEVERNETS RUTINER FOR HÅNDTERING AV MELDINGER

Når barnevernet mottar en melding, vurderer barnevernet om det er grunnlag for følgende tre alternativer:

- Gjennomføre undersøkelser
- Bruke opplysningene som informasjon i en eksisterende sak
- Henlegge saken

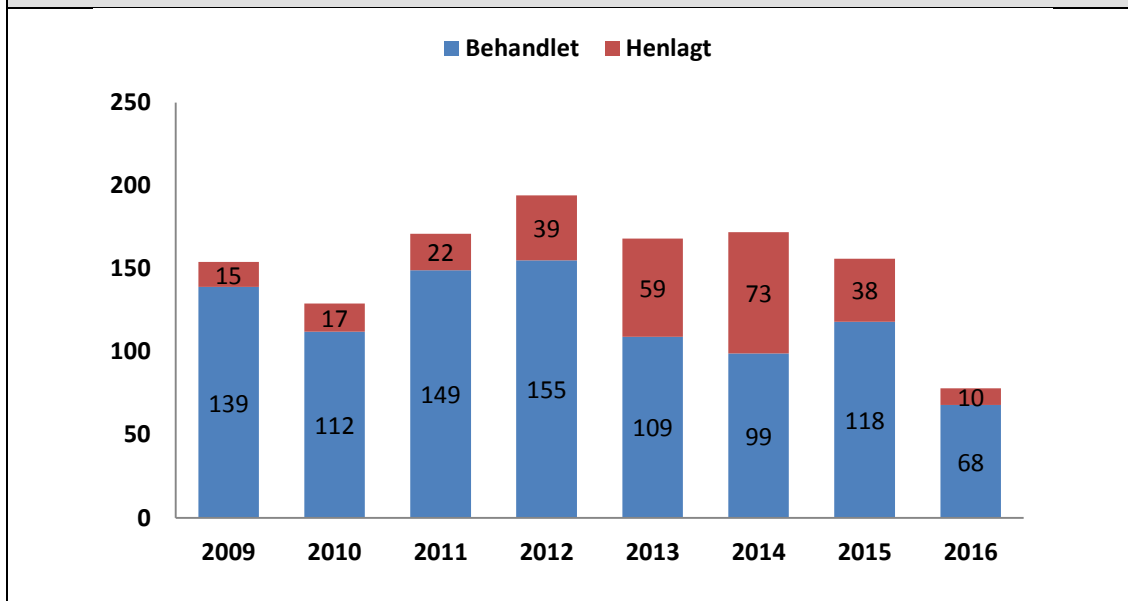
Grunnlag for å starte undersøkelser foreligger når det er mistanke om:

- Alvorlig omsorgssvikt eller
- Bekymring med hensyn til alvorlige atferdsvansker hos barna

Konkrete bekymringsmeldinger letter barnevernets arbeid. Barnevernet må ha opplysninger i meldingen som gir grunnlag for å starte en undersøkelse, samtidig som det må gå klart frem at det er tale om en bekymringsmelding. For å sikre felles praksis har barneverntjenesten har utarbeidet en felles mal for hvordan meldinger til barnevernet skal utformes. Skulle meldingen vise seg å være uklar, tar barnevernet kontakt med den som har sendt meldingen;

Barnet er for eksempel mye borte fra skolen og har vondt i hodet, men er dette indikasjon på omsorgssvikt? Barnevernet bistår gjerne den som har sendt meldingen til å skrive en konkret bekymringsmelding, og i den grad det er mulig, blir omsorgssituasjonen i hjemmet omtalt.

Figur 13 – Antall meldinger til barnevernet i Strand som er blitt behandlet eller henlagt (Kilde: Rapporteringsbanken. Absolutte tall. Tallene for 2016 omfatter kun første halvår).

Kommentar: I 2013 økte antallet henleggelse etter at barnevernet startet en «ryddejobb»: Flere saker ble henvist til andre instanser utenfor barnevernet, og disse ble registrert som henlagt. Etter flere henleggelse som følge av endret praksis er antallet igjen redusert. Tall for første halvår 2016 viser at andelen henleggelse er lavere enn i fylket som helhet (13 prosent i Strand mot 16 i Rogaland).

Vi har intervjuet representanter fra utvalgte skoler, barnehager, helsestasjon, politi og PP-tjeneste om hvordan de opplever samarbeidet med barnevernet i de ulike fasene i en barnevernssak. Mer om dette i eget kapittel.

Vurdering: Skolene kommer høyt opp på statistikken over hvem som melder. Dette må ses på som et uttrykk for at skolene er flinke til å melde i fra til barnevernet. Barneverntjenesten er blitt flink til å holde meldingsfristen og antallet henleggelse er redusert. Barnevernet i Strand har innført som fast rutine å gi en tilbakemelding til offentlige avsendere om at meldingen er mottatt, og hva barnevernet velger å gjøre i saken. Dette må sies å være positivt.

2.5 UNDERSØKELSER

2.5.1 GENERELT OM BARNEVERNETS UNDERSØKELSER

Når barnevernet har mottatt en bekymringsmelding, tar barnevernet stilling til om videre undersøkelser er påkrevet. En nærmere undersøkelse skal som hovedregel være gjennomført innen en frist på tre måneder, og undersøkelsen skal munne ut i én av følgende konklusjoner:

- Barneverntjenesten foreslår frivillige hjelpetiltak.
- Saken henlegges.
- Saken forberedes av barnevernet og sendes Fylkesnemnda for sosiale saker, som avgjør om barnet fortsatt skal bo i hjemmet (med eventuelle hjelpetiltak) eller flytte ut for kortere eller lengre tid.

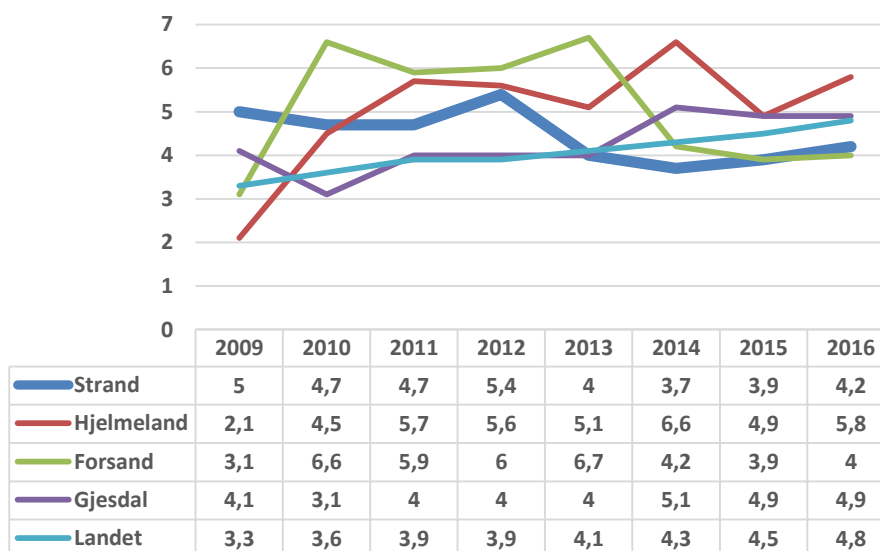
Måten en undersøkelse blir gjennomført på, kan variere, men første steg er gjerne å kalle barnet og foresatte inn til et møte. Her blir meldingen gjennomgått og barneverntjenesten får høre barnets og foresattes oppfatning av situasjonen. Barneverntjenesten ønsker å snakke med barnet først. Å overholde fristen for gjennomføring av undersøkelsene kan være vanskelig i tilfeller hvor foreldrene motsetter seg.

En undersøkelse skal ikke gjøres mer omfattende enn meldingen tilsier, men barneverntjenesten har mulighet til å innhente opplysninger fra andre instanser. Barnevernet kan ta kontakt med offentlige instanser som foresatte eller barnet har vært i kontakt med, eksempelvis barnehage, skole, skolefritidsordning (SFO), helsestasjon, PP- tjeneste, politi, NAV og/eller barne- og ungdomspsykiatrisk (BUP).

I de fleste tilfeller ønsker barnevernet å dra på hjemmebesøk for se på forholdene i hjemmet og samspillet mellom barn og foreldre.

2.5.2 OMFANGET AV UNDERSØKELSER

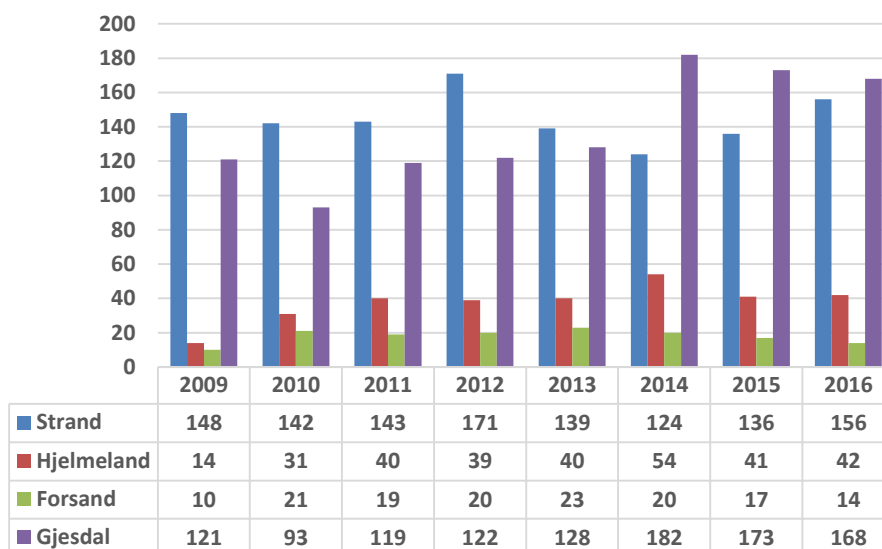
Figur 14 – Prosentandel barn med undersøkelse i forhold til antall innbyggere 0-17 år (Kilde: KOSTRA¹⁵. Ureviderte tall for 2016).

¹⁵ Fra og med rapporteringsåret 2013 er alle undersøkelser startet og/eller avsluttet i løpet av året innhentet og publisert. Før dette ble kun en undersøkelse per barn innhentet og publisert.

Kommentar: Fra å ligge over, ligger Strand nå under landssnittet. I motsetning til i andre kommuner er andelen barn med undersøkelser noe redusert. Men dersom vi ser på antallet undersøkelser, jamfør neste figur, blir ikke bildet så entydig;

Figur 15 – Utviklingen i antall undersøkelser (Kilde: KOSTRA. Ureviderte tall for 2016).

Kommentar: Bildet i forrige figur modifiseres noe om vi ser på utviklingen i antallet undersøkelser, sammenlignet med nærliggende kommuner. Det ser ut til å være en bakenforliggende faktor som gjør seg gjeldende – antallet barn i aldersgruppen 0-17 år har økt siden 2009.

2.5.3 FRISTOVERSKRIDELSER

Skal det foretas en undersøkelse, har barnevernet en frist på tre måneder fra konklusjonsdato¹⁶ til undersøkelsen skal være gjennomført, jf. barnevernloven § 6-9, første ledd.

¹⁶ Fra den dagen barneverntjenesten mottar en melding, har barnevernet som nevnt 1 ukes frist på å konkludere om det skal settes i gang en undersøkelse, eller om meldingen skal henlegges. Barnevernloven åpner for å utvide undersøkelsesfasen til seks måneder ved særlige tilfeller, det være seg sakens kompleksitet eller ny informasjon er kommet inn i saken.

Tabell 7 – Antall undersøkelser med behandlingstid over tre måneder i Strand (Kilde: Rapporteringsbanken).

	1. halvår 2012	2. halvår 2012	1. halvår 2013	2. halvår 2013	1. halvår 2014	2. halvår 2014	1. halvår 2015	2. halvår 2015	1. halvår 2016
Antall avsluttede siste halvår	81	69	76	59	46	55	53	55	71
Antall fristoverskridelser	10	16	12	7	4	1	2	1	0
Fristoverskridelser i prosent	12,3	23,2	15,8	11,9	8,7	1,8	3,8	1,8	0

Kommentar og vurdering: Etter å ha hatt et stort omfang av fristoverskridelser, har barneverntjenesten gradvis lykkes godt med å få ned omfanget. Status for første halvår 2016 er ingen fristoverskridelser, noe som må sies å være svært positivt.

Vurdering: I motsetning til i andre kommuner er andelen barn med undersøkelser redusert, og andelen er nå betydelig lavere enn landssnittet. Denne utviklingen må ses på bakgrunn av nedgangen i antallet meldinger, foruten barnevernets endrede praksis mot mer henvisning til andre instanser. Barneverntjenesten har de senere år arbeidet målrettet for å få ned omfanget av fristoverskridelser i forbindelse med gjennomføring av undersøkelser. Med null fristoverskridelser første halvår 2016, har barnevernet lykkes svært godt, delvis hjulpet av at antallet undersøkelser er redusert siste tre år.

2.6 HJELPETILTAK

Barnevernloven § 4-4 slår fast at *barneverntjenesten skal, når barnet på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov for det, sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien, f.eks. ved å oppnevne støttekontakt, sørge for at barnet får plass i barnehage, avlastningstiltak i hjemmet eller andre foreldrestøttene tiltak.*

2.6.1 BARNEVERNETS HJELPETILTAK OG OMFANG

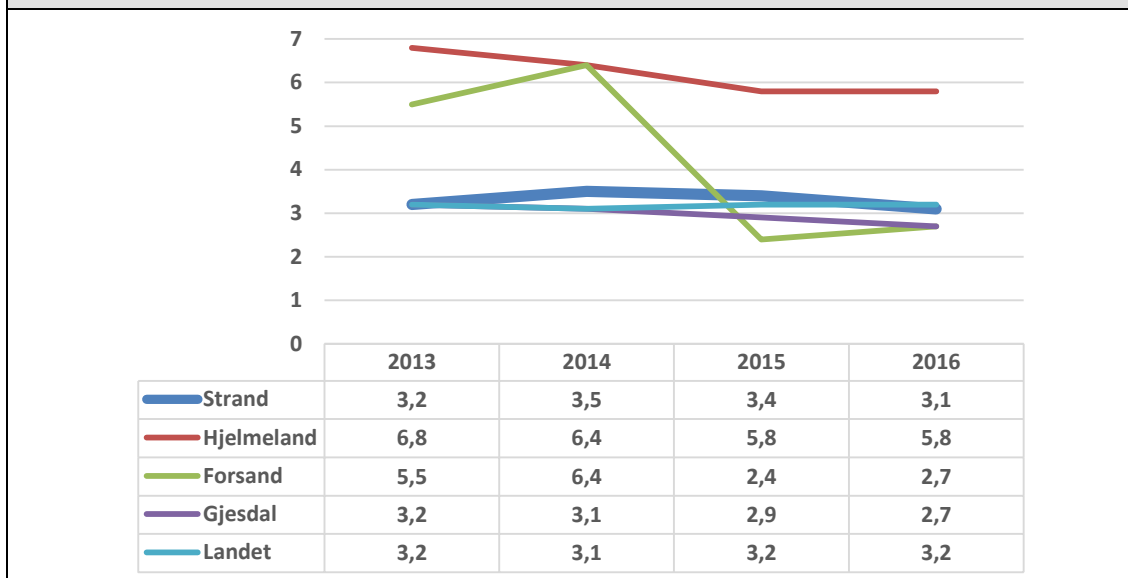
Barneverntjenesten i Strand tilbyr følgende hjelpetiltak i samarbeid med ulike instanser (noen av tiltakene leies inn fra eksterne instanser som BUF-etat eller private aktører):

- Veiledning i hjemmet, eksempelvis av psykolog eller lignende.
- Veiledning fra kontaktperson.
- Marte-Meo veiledning i hjemmet, som blant annet er veiledning om hva barnet mestrer og hva det trenger å mestre.
- Familieterapi

- Miljøarbeider i hjemmet, eksempelvis hjelp til å lage strukturer for fritidsaktiviteter og lekser.
- Støttekontakt.
- Oppfølging fra barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP)
- Besøkshjem/avlastning.
- Ansvarsgruppe
- Frivillig plassering
- Rustesting av foreldre
- Økonomisk hjelp (betaling av barnehage, fritidsaktiviteter e. l.).
- Multisystemisk terapi (MST) og funksjonell familieterapi (FFT). Dette er tiltak i regi av BUFetat som er særskilt rettet inn mot familier med barn mellom 12-18 år¹⁷.
- Circle of Security (COS) - har som mål å fremme trygg tilknytning mellom barn og omsorgsperson¹⁸.
- ICDP (retter seg mot omsorgsgivere og skal styrke deres omsorgskompetanse)

Listen er ikke fullstendig siden det i enkelte saker legges opp til tiltak som er spesielt tilpasset den enkelte familie.

Figur 16 – Barn med tiltak som ikke er plassert i forhold til antall innbyggere 0-17 år (Kilde: KOSTRA. Tall for foregående år finnes ikke¹⁹. Ureviderte tall for 2016).

Kommentar: Andelen barn med hjelpetiltak i hjemmet i Strand er omtrent på linje med landssnittet.

¹⁷ For mer informasjon om disse tiltakene, se rapportens vedlegg.

¹⁸ For mer informasjon om dette tiltaket, se rapportens vedlegg.

¹⁹ Funksjon 251. Landstall for 2013 finnes ikke. Her er gjennomsnittet for 2014 og -15 benyttet.

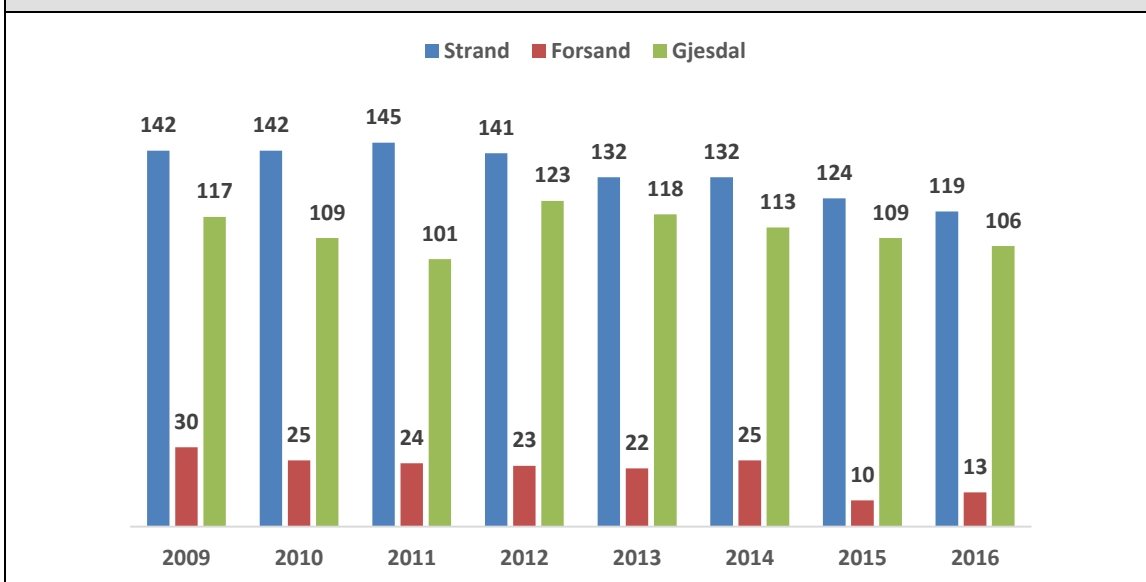
Tabell 10 – Antall undersøkelser som førte til tiltak, Strand kommune
(Kilde: KOSTRA. Ureviderte tall for 2016).

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Undersøkelser i alt	148	142	143	171	139	124	136	156
Undersøkelser som førte til tiltak	55	61	62	67	38	42	46	56
Undersøkelser som førte til tiltak i prosent	37 %	43 %	43 %	39 %	27 %	34 %	34 %	36 %

Kommentar: Om lag en tredel av alle undersøkelser fører til tiltak, men dette varierer noe fra år til år. En undersøkelse kan resultere i at familien blir henvist til andre instanser, eksempelvis Familievernkontoret²⁰. I andre tilfeller konkluderer barnevernet med at det ikke er grunnlag for å iverksette tiltak. En andel på rundt 30 prosent anses som normalt, og har også vært tilfelle i andre barneverntjenester vi har undersøkt.

Generelt sett kan man si at det er bedre å få undersøkt en melding nærmere, enn å henlegge meldingen uten at noe er undersøkt. Slik sett er det bedre med «henlagte undersøkelser» (underforstått undersøkelser som ikke fører til tiltak), enn henlagte meldinger. Og for den som melder er det viktig å bli tatt på alvor - blir en undersøkelse iverksatt, vil avsenderen oppleve at han eller hun blir tatt på alvor.

Samtidig har barneverntjenesten som oppgave å informere om at det også finnes andre instanser, og at ikke alle typer saker er nødvendig å melde til barnevernet. Den viktigste informasjonskanalen i så måte er barnevernets faste deltakelse i tverrfaglige team på den enkelte skole.

Figur 17 – Antall barn med kun hjelpetiltak, i løpet av året
(Kilde: KOSTRA²¹. Ureviderte tall for 2016).

Kommentar: Alle kommunene har hatt en liten nedgang i antallet barn med hjelpetiltak. Nedgangen må ses på bakgrunn av reduksjonen i antallet meldinger.

²⁰ For mer informasjon om dette tilbudet, se rapportens vedlegg.

²¹ Tall for Hjelmeland i 2011, 2012 og 2013 foreligger ikke. I 2009 var antallet 39, 2010 46, 2014 53, 2015 45 og i 2016 47.

2.6.2 TILTAKSPLAN

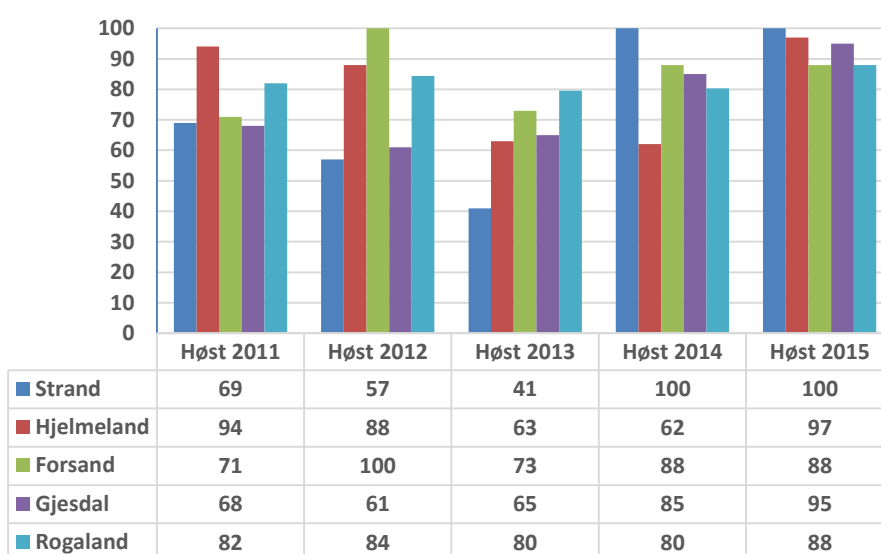
Barnevernloven § 4-5 slår fast at når hjelpetiltak vedtas, skal barneverntjenesten utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan. Tiltaksplanen skal gi en oversikt over hvilke tiltak barnevernet har satt inn (støttekontakt, familieveiledning etc.) og hvordan barnevernet ser for seg at barnets særlige behov skal imøtekommes.

Som en del av barnevernets arbeid med å styrke samarbeidet med andre instanser, vil barnevernet i hver enkelt sak forsøke å innhente samtykke til å dele tiltaksplanen med skole/ barnehage og/eller NAV. Erfaringen så langt er at de fleste gir sitt samtykke til dette. Eksempelvis vil skolen da kunne vite om vedkommende har vært i et besøkshjem før han kommer på skolen på mandagen.

En tiltaksplan vil også si noe om hjelpetiltakene er tjenlige, om det er nødvendig med nye tiltak eller om det er grunnlag for omsorgsovertakelse. I tilfeller hvor barnet lever under omsorgssvikt, skal tiltaksplanen forhindre at barnevernet nøyer seg med å videreføre tiltak som ikke i tilstrekkelig grad bedrer barnets situasjon.

Utgangspunktet for vurderingen av hjelpetiltakets varighet er barnets og familiens behov. I samtalen med familien vil det være naturlig å gi antydning om varigheten av tiltaket, og varigheten avgjøres i samarbeid med de foresatte. Barneverntjenesten gir vedtak for maksimalt ett år om gangen, og tiltakene evalueres minimum hver tredje måned²². Barneverntjenesten fremhever at praksisen med evaluering hver tredje måned sikrer at tiltak kun settes inn når behovet er tilstede. Ved evaluering av tiltaket er det fast praksis at barnet selv skal få si sin mening først.

Figur 18 – Andel barn med med utarbeidet tiltaksplan (Kilde: Rapporteringsbanken. Tall for høst hvert år).

²² Hjelpetiltak som omfatter bruk av ekstern veileder vil i praksis være tidsbegrenset fordi oppdragsavtalen med veilederen vil ha en sluttdato.

Kommentar: *Andelen barn i barnevernet i Strand som har fått utarbeidet tiltaksplan, var frem til høsten 2014 lav. Men i årene etter har andelen vært 100 prosent, noe som må sies å være svært gledelig. Hver tredje måned evalueres tiltakene og planen revideres.*

Vurdering: Tilgjengelige tall siste to år fra Rapporteringsbanken viser at samtlige har fått utarbeidet en tiltaksplan. Dette indikerer at barnevernet foretar en nødvendig, fortløpende evaluering av tiltakene. Vi får opplyst at barnevernet vier evaluering av tiltakene stor oppmerksomhet.

Om lag en tredjedel av undersøkelsene fører til tiltak. En prosentandel på rundt 33 prosent anses som normalt, og har også vært tilfelle i andre kommuner vi har undersøkt.

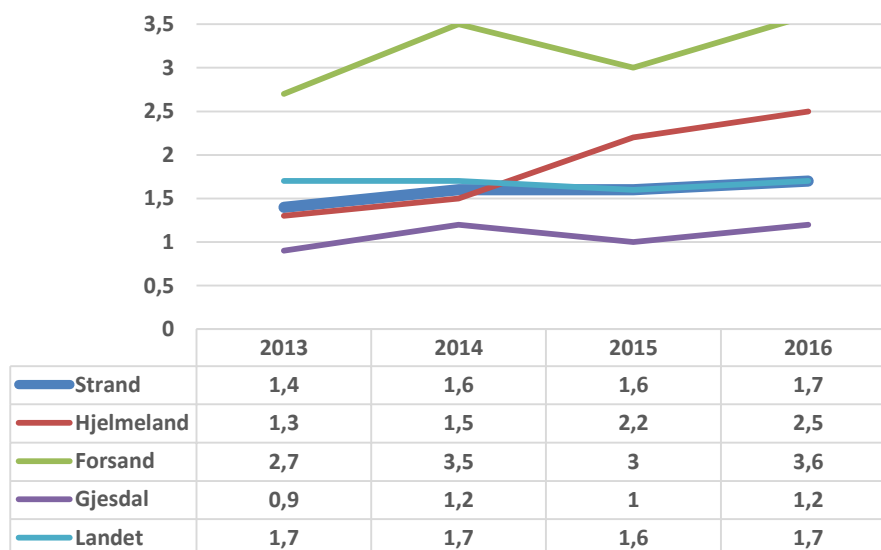
2.7 OMSORGSOVERTAKELSE

I henhold til barnevernloven § 4-12 kan vedtak om å overta omsorgen for et barn treffes dersom:

- a. Det er alvorlige mangler ved den daglige omsorg som barnet får, eller alvorlige mangler i forhold til den personlige kontakten og tryggheten det trenger ut fra alder og utvikling.
- b. Foreldrene ikke sørger for at et sykt, funksjonshemmet eller spesielt hjelpetrengende barn får dekket sitt særlige behov for behandling og opplæring.
- c. Barnet blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet.
- d. Det er overveiende sannsynlig at barnets helse eller utvikling kan bli alvorlig skadd fordi foreldrene er ute av stand til å ta tilstrekkelig ansvar for barnet.

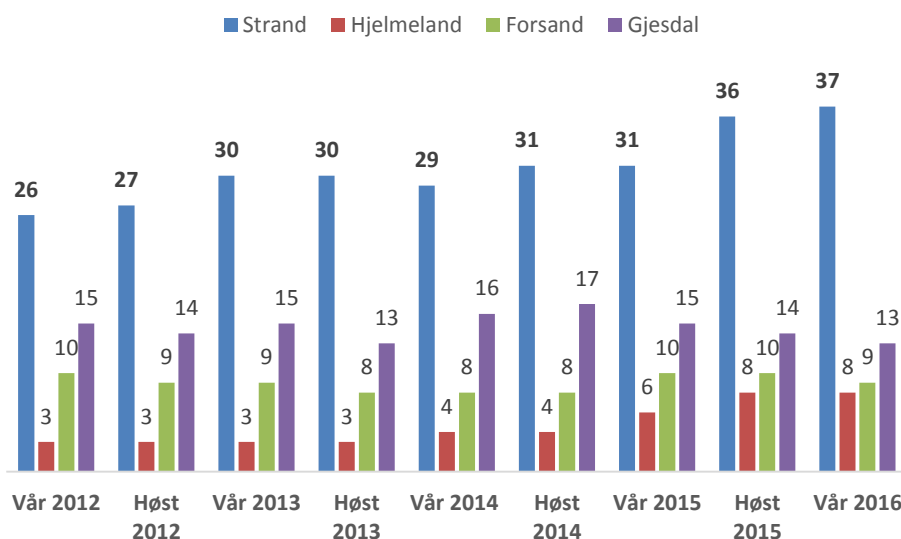
2.7.1 ANTALL BARN UNDER BARNEVERNETS OMSORG

Figur 19 – Andel barn med omsorgstiltak av alle innbyggere 0-17 år (Kilde: KOSTRA²³. Ureviderte tall for 2016).

Kommentar: Måler vi prosentandel barn under barnevernets omsorg, i forhold til alle barn 0-17 år i kommunen, ser vi at Strand ligger på landssnittet, etter en liten økning siste fire år. Både Hjelmeland og Forsand har forøvrig en høyere andel.

Figur 20 – Antall barn under barnevernets omsorg (Kilde: Rapporteringsbanken).

Kommentar: Økningen kan også skisseres ved å se på antall barn under barnevernets omsorg. Med unntak av Gjesdal har det vært økning i alle kommunene som er tatt med her.

²³ Andel barn med tiltak som er plassert (funksjon 252) ift. ant innb. 0-17 år. Tall for foregående år finnes ikke. Det samme gjelder landstall for 2013. Her har vi benyttet gjennomsnittet av tallet for 2014 og -15.

2.7.2 BOLIGTYPE

Boalternativene er fosterhjem, institusjon eller beredskapshjem. Blant dem som er under omsorg av barnevernet i Strand bor to i institusjon, mens resterende bor i fosterhjem. Per desember 2016 bor ingen i beredskapshjem.

2.7.3 AVGJØRELSER I FYLKESNEMNDA

I perioden 2014-2016 har barnevernet i Strand fått medhold i samtlige ti saker i Fylkesnemnda som gjaldt omsorgsovertakelser²⁴. I tillegg har barneverntjenesten fått medhold i fem av seks saker om samvær i Fylkesnemnda, i den aktuelle perioden²⁵.

2.7.4 TILSYNSBESØK

Ved vedtak om omsorgsovertakelse blir barnet plassert i fosterhjem eller institusjon, og ifølge *forskrift om fosterhjem og retningslinjer for fosterhjem* skal barneverntjenesten besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig, for å sikre en forsvarlig oppfølging og kontroll av barnets situasjon i fosterhjemmet.

Barnevernet i Strand har tilsynsansvar for:

- Barn hvor barnevernet i Strand har omsorgen for barnet og hvor barnet bor i Strand kommune.
- Barn hvor andre kommuner har omsorgen for barnet, men hvor barnet bor i Strand kommune.

For disse barna har Strand kommune oppnevnt en tilsynsfører. Hovedregelen er at tilsynsførerne skal gjennomføre fire tilsynsbesøk i året. Fosterhjemsforskriften gir for øvrig hjemmel til å redusere antallet besøk til to per år²⁶

Høsten 2015 hadde Strand kommune et oppfølgings- og kontrollansvar for 41 fosterbarn. For 11 av disse ble kravet om minimum fire besøk per kalenderår ikke oppfylt, jamfør neste figur;

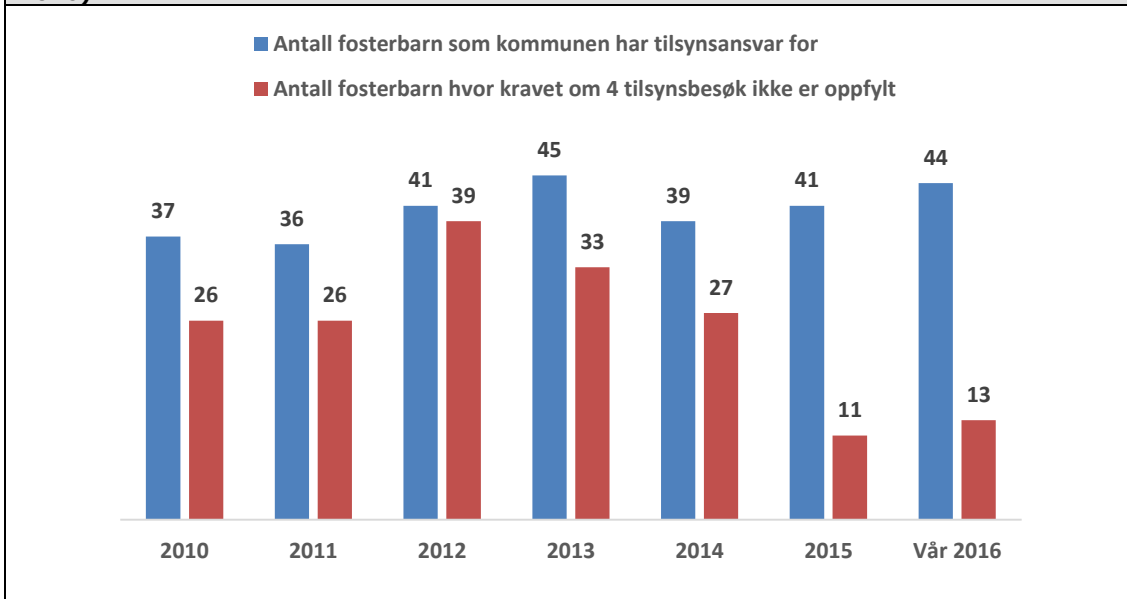
²⁴Hver sak omhandler ett eller flere barn.

²⁵ Det ble en mindre justering i ett av vedtakene, hvor omfanget av samvær ble økt sammenlignet med hva barneverntjenesten la opp til.

²⁶ Etter at barnet har vært plassert i fosterhjemmet i mer enn to år, kan barnevernet under visse vilkår vedta å redusere antallet besøk til to ganger i året.

Figur 21 – Omfang av tilsynsbesøk overfor barn som Strand kommune har tilsynsansvar for. Utføres av tilsynsfører.

(Kilde: Rapporteringsbanken. Strand kommune. Tall for høst hvert år, med unntak av 2016).

Kommentar og vurdering: Strand har ikke gjennomført de tilsynsbesøk som har vært påkrevet i 2015, ei heller bakover i tid. Her har barnevernet et stort forbedringspotensiale. Men ser vi på utviklingen over tid, ser vi at antallet hvor kravet ikke er oppfylt, er redusert.

Barneverntjenesten opplyser at tallene i statistikken ikke her helt reelle. Tilsynsfører må etter hvert besøk avgi en rapport innen en gitt frist. Barnevernet har om lag 20 tilsynsførere og er prisgitt at de leverer en rapport i tide for at besøket skal bli registrert i statistikken. Noen venter og leverer alle på likt.

For å få bedre orden på dette har barnevernet nå utpekt en ansatt som skal holde oversikten og sende purringer. Samtidig forsøker barnevernet å øke antallet barn per tilsynsfører, for å øke ansvarsfølelsen rundt tilsynsføreroppfølgingen og kompetansen til den enkelte.

For øvrig er det verdt å merke seg at barnevernet har jevnlig kontakt med fosterhjemmet gjennom følgende kontaktpunkter:

- Ansvarsgruppemøter
- Samtaler på kontoret både med fosterforeldre og barn
- Veiledning av fosterforeldre

Vurdering: Barnevernet har ikke maktet å følge opp lovkravet om fire tilsynsbesøk per kalenderår. Etter revisjonens vurdering har barnevernet et forbedringspotensiale her.

2.8 SAMARBEID

2.8.1 SAMSPILLET MED FOSTERFORELDRE

Vi har plukket ut seks barn fra en komplett liste over barn plassert av barnevernet og intervjuet fosterforeldrene til disse. Dette er seks barn i ulike fosterhjem, hvor Strand barnevern har omsorgsansvaret. Vår undersøkelse er av begrenset omfang og resultatene må tolkes med forsiktighet.

Fosterforeldrene ble stilt spørsmål knyttet til kontakten med barnevernet i de ulike fasene av en barnevernssak, hvordan de opplever tilsynsfører, og om de vil anbefale andre å bli fosterforeldre. I tillegg ble de bedt om å komme med eventuelle forbedringsforslag. Svarene vi fikk spriker, fra svært fornøyd til misfornøyd. De intervjuede fosterforeldrene fremhever følgende:

- Flertallet av fosterforeldrene har fått informasjon om hvilke rettigheter de har.
- Med ett unntak, oppgir fosterforeldrene at barnevernets kontaktpersoner er tilgjengelig ved behov for hjelp, råd eller veiledning.
- De opplevde at tilsynsfører var på plass ved plassering av barnet eller like etterpå.
- Tilsynsførerne kommer til avtalt tid, har god tid til rådighet og oppnår god kontakt med barnet.
- Med ett unntak, anbefaler respondentene å bli fosterforeldre, men poengterer at det ikke alltid er like enkelt. Man må tenke seg nøye om før man tar en slik beslutning.
- Å skjære ned på avlastning er ikke veien å gå - snarere bør dette økes. Dette for å hindre ny omplassering, noe som kan skje dersom fosterforeldrene ikke makter å håndtere situasjonen mer. Avlastning, herunder besøkshjem, må ses på som en god investering. Behovet for avlastning vil dessuten ikke avta når barna kommer i tenårene - utfordringene er like store, om ikke større.
- Barnevernet kan med fordel gi mer informasjon om hva som skjer med barna når de fyller 18 år. Er det sannsynlig at ettervern vil bli innvilget, og hva vil overgangen til myndighetsalder innebære?

Fosterforeldrene fremhever at en god kontaktperson sørger for:

- Avlastning når fosterforeldrene har behov for det.
- Er behjelpelig med løsninger og gir oppmuntring. Fosterforeldrene trenger gjerne ryggdekning for de valgene de tar.
- Rådgivning fra ekstern eller intern veileder til fosterforeldre er viktig, for bedre å kunne takle utfordringene.
- Samtidig vil oppgaven som fosterforeldre være enklere dess mer informasjon man har om barnet og hvilke tiltak barnevernet planlegger å iverksette. Viktige hendelser som har skjedd og som skjer i barnets liv bør fosterforeldrene bli orientert om (eksempelvis at barnets biologiske foreldre har gått fra hverandre etc.).

2.8.2 SAMSPILLET MED TILSYNSFØRERNE

Ut fra en komplett liste over barn plassert av barnevernet i Strand, har vi plukket ut seks barn hvor vi har snakket med barnets tilsynsfører. Vår undersøkelse er av begrenset omfang og resultatene må også her tolkes med forsiktighet.

Tilsynsførerne ble stilt spørsmål knyttet til kontakten med barnevernet i de ulike fasene av en barnevernssak, og hvorvidt de vil anbefale andre å være tilsynsførere. I tillegg ble de bedt om å komme med eventuelle forbedringsforslag. Det generelle inntrykket er at tilsynsførerne sier seg fornøyde med barnevernet i Strand kommune:

- Samtlige fikk tidlig på plass en skriftlig arbeidskontrakt med omsorgskommunen.
- De blir fulgt opp av barnevernet dersom de ikke foretar tilsynsbesøk.
- Samtlige oppgir at de utarbeider en rapport til barnevernet etter hvert tilsynsbesøk. De føler seg sikre på at rapporten blir lest av barnevernet.
- De opplever at barnevernets kontaktperson er tilgjengelig når de har behov for hjelp, råd eller veiledning.
- Samtlige har deltatt eller fått tilbud om kurs i rollen som tilsynsfører.
- Alle gir uttrykk for at de synes oppgaven er givende.

For å sikre kontakten mellom tilsynsfører og barnevernet inneholder rapportmalen et eget punkt hvor tilsynsfører kan gi beskjed om at vedkommende ønsker å bli kontaktet av barnevernet. Den enkelte ansatte i barnevernet må også huke av for at mottatte tilsynsrapport er lest, i barnevernets fagsystem.

2.8.3 SAMSPILLET MED BIOLOGISKE FORELDRE

I statistikken over hvem som melder, så vi at foresatte kommer høyt opp. Dette er foresatte som selv ønsker at barnevernet skal bidra med hjelp. I mange tilfeller vil det også være slik at partene rundt (eksempelvis skole/ barnehage) ønsker et godt samarbeid, og de oppfordrer derfor de foresatte til å sende meldingen selv. Det store antallet meldinger fra foresatte kan tolkes som et uttrykk for gode samarbeidsrelasjoner mellom foresatte, omkringliggende instanser (skole, barnehage mv.) og barnevernet, i meldingsfasen av en barnevernssak.

Med utgangspunkt i barnevernets komplette liste over barn med barnevernstiltak har vi plukket ut tre barn med omsorgstiltak (med andre ord barn som er under barnevernets omsorg) og tre barn med hjelpetiltak i hjemmet. Vi ba om å få intervju de biologiske foreldrene til disse barna. Vår undersøkelse er av begrenset omfang og resultatene må også her tolkes med forsiktighet.

Alle fikk spørsmål knyttet til kontakten med barnevernet i de ulike fasene av en barnevernssak, og de ble bedt om å komme med eventuelle forbedringsforslag. De biologiske foreldrene hvor barnevernet har overtatt omsorgen, fikk i tillegg spørsmål om kontakten

med fosterhjemmet, og hvorvidt de opplever fosterhjemmet som et godt sted å være for barnet. De biologiske foreldrene sier seg fornøyde med følgende:

- Med ett unntak, fikk de biologiske foreldrene informasjon om hvilke rettigheter de har, i en tidlig fase av barnevernssaken.
- Barnevernets kontaktperson har i alle fasene vært tilgjengelig ved behov for hjelp, råd eller veiledning. Men samtidig bør man i hvert enkelt tilfelle innføre faste møter mellom barnevernet og biologiske foreldre. Det bør ikke være slik at all informasjon de biologiske foreldrene får, går gjennom fosterhjemmet, etter at omsorgstiltak er iverksatt.
- Samtlige oppgir at de har god kontakt med fosterhjemmet. Flere poengterer at de ikke er enig i omsorgsovertakelsen, men når situasjonen er slik den er, opplever de fosterhjemmet som en samarbeidspartner og et godt sted å være for barnet.

Blant de intervjuede er det flere som fremhever betydningen av å ha en kontaktperson med erfaring, som kan gi gode og direkte svar på hva man spør om. Kontaktpersonen må som et minimum være i stand til å lede et møte, ta styringen og sørge for at relevante forhold blir tatt opp til diskusjon. Dette gjelder i alle faser av en barnevernssak. En stille og passiv kontaktperson er ikke bra for noen parter. Dessuten: nå som barnevernet i større grad utfører tiltakene selv, blir det å få ansatt menn (ikke bare kvinner) i barneverntjenesten i Strand, enda viktigere.

Bytte av kontaktperson underveis er heller ikke bra, fordi man da blir nødt til å «fortelle alt» flere ganger. Én respondent fremhever imidlertid at skifte av kontaktperson også kan oppleves positivt fordi vedkommende kan bidra med nye innspill, og man kan være heldig å oppleve at «kjemien» stemmer i større grad.

Blant foreldre hvor barnevernet har overtatt omsorgen, kom følgende kritiske punkter fram:

- I undersøkelsesfasen kan barnevernet med fordel gjøre en grundigere jobb. Korte hjemmebesøk danner et for tynt grunnlag til å trekke bastante konklusjoner. I denne fasen er det dessuten viktig at *både* mor og far involveres, og blir hørt.
- Et viktig moment er hvilken oppfølging foreldrene får *etter* omsorgsovertakelsen. Stillheten etterpå kan være smertefull å takle²⁷.
- Det er ikke alltid man får et skikkelig svar på hva man spør om. Hvorfor får vi ikke innvilget mer samvær med barna våre? Foreldrene vil gjerne vite den reelle årsaken til dette, og ikke bare at «dere får jo tross alt mer enn mange andre».
- Dersom barnet blir flyttet flere ganger mellom ulike fosterhjem oppleves dette som ekstra sårt, siden foreldrene ikke er enig i omplasseringen i utgangspunktet.
- Et fosterhjem bør bestå av to fosterforeldre, ikke kun en enslig fostermor.

---

²⁷ Barneverntjenesten opplyser at det i samarbeid med Familievernkontoret i Sør-Rogaland nå tilbyr kurs for foreldre som er blitt fratatt omsorgsansvaret.

Blant dem som har hjelpetiltak i hjemmet, blir det fremhevet at det å kontakte barnevernet for hjelp er et stort skritt å ta, blant annet fordi man må utlevere seg svært mye, spesielt i startfasen. Men har man først tatt steget, bør barnevernet på sin side svare med å handle raskt. Dessverre ser dette ikke alltid ut til å være tilfelle.

Vurdering: Samtlige tilsynsførere vi har vært i kontakt med sier seg fornøyde med samarbeidet med barnevernet. Blant fosterforeldrene spriker tilbakemeldingene noe. Et punkt som blir særlig fremhevet er at tilbudet om avlastning ikke må bli redusert. I verste fall kan et redusert tilbud føre til en ny omplassering for barnet, fordi fosterforeldrene ikke makter situasjonen.

Blant de biologiske foreldrene vi har vært i kontakt med er foreldrene hvor omplassering ikke har funnet sted, men hvor barnevernet har tiltak i hjemmet, klart mer positive i sine tilbakemeldinger, noe som jo også er naturlig.

2.9 SAMSPILLET MED ANDRE INSTANSER

I henhold til barnevernloven § 3-2 skal barneverntjenesten samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse de oppgaver tjenesten er pålagt etter barnevernloven.

Barnevernet i Strand har i de siste årene arbeidet spesielt med å få formalisert samarbeidet med ulike instanser. Barnevernet har inngått skriftlige avtaler som sikrer faste møter med PP-tjeneste, politi, NAV og Hero. Barnevernet har også hatt en informasjonsrunde i barnehagene og fortalt om hvordan de jobber. Neste steg vil være en tilsvarende runde blant grunnskolene.

Vi har intervjuet følgende instanser om hvordan de opplever samarbeidet med barnevernet i de ulike fasene av en barnevernssak;

- representanter fra utvalgte skoler og barnehager,
- representanter for kommunens helsestasjon, familievernkontor, psykiatritjeneste, PP-tjeneste og psykologtjeneste,
- representanter fra politi og BUF-etat

2.9.1 SAMARBEIDET OM BEKYMRINGSMELDINGER TIL BARNEVERNET

I følge barnevernloven § 6-7 skal barnevernet gi tilbakemelding til melder. I dette ligger at barnevernet skal bekrefte overfor avsender at meldingen er mottatt *innen tre uker* etter at meldingen er sendt. Offentlig instanser som melder, eksempelvis skole og barnehage, har for øvrig krav på mer informasjon. Disse skal informeres om;

- Hvorvidt barnevernet har åpnet undersøkelsessak
- Om undersøkelsen er gjennomført
- Hvorvidt undersøkelsen har resultert i at saken er henlagt eller om barnevernet følger opp videre.

Barnevernet i Strand opplyser at de nylig har innført som fast praksis at offentlige instanser gis informasjon om hvilke tiltak som settes inn.

Alle representantene vi har vært i kontakt med opplever at det er en lav terskel for å ta kontakt med barnevernet og drøfte mulige saker. Alle får tilbakemelding om at melding er mottatt, men i noen tilfeller savner de informasjon om hva barnevernet gjør i saken. Respondentene fremhever at barnevernet bør gi informasjon om undersøkelser gjennomføres, om tiltak iverksettes og hvilke instanser som er involvert. Dessuten ønsker respondentene å vite om saken er avsluttet eller henlagt. Det bør ikke være slik at man selv må ta kontakt med barnevernet å få denne informasjonen. Hvorvidt man får vite dette, varierer, etter respondentenes oppfatning.

Alle fremhever viktigheten av å innhente samtykke, for å sikre god informasjonsutveksling og et godt tverrfaglig samarbeid. Samtykke legger forholdene til rette for at barnevernets samarbeidspartnere kan bli involvert på et tidlig tidspunkt. Som et minimum bør barnevernet i alle tilfeller opplyse om hvorvidt de har forsøkt å innhente samtykke.

Respondentene poengterer at samtykke er viktig, men sier samtidig at samtaler om enkeltsaker er mulig å gjennomføre også uten. Det er da tale om drøftinger av anonyme saker. På direkte spørsmål om taushetsplikten er til hinder for et godt samarbeid, svarer samtlige at de utfordringene dette måtte skape, vil være mulige å håndtere i praksis.

Respondentene opplever at barnevernet de senere år har fått en mer stabil bemanning. Denne stabiliteten har trolig vært med på å legge grunnlaget for det gode samarbeidet som samtlige respondenter forteller om i våre intervjuer.

I Strand kommune har hver skole et «Oppvekstteam». Teamet er ment som et forum for etablering av samarbeid mellom involverte parter for utveksling av informasjon om enhetenes arbeidsmetoder mv., med det formål å etablere gode samarbeidsrutiner. Her drøftes nye saker – hvem følger opp og hvem gjør hva i fortsettelsen? Drøftingen kan skje anonymt eller ved at foreldrene har samtykket og eventuelt deltar i møtet²⁸.

Barnevernet har som hovedregel én fast representant i hvert enkelt team²⁹, og deltakerne blir dermed godt kjent med hverandre, noe som innbyr til tillit. Hvorvidt man er fornøyd med samarbeidet varierer fra team til team, men respondentene vi har vært i kontakt

---

²⁸ Enkeltsaker hvor det allerede er etablert et samarbeid, drøftes i egne samarbeids- eller ansvarsgrupper, eller de følges opp av den instans som har fått saken, enten det er PP-tjenesten, barnevernet eller andre.

²⁹ På barnetrinnet er dette som hovedregel barnevernets nestleder.

med, fremhever at misnøyen ikke kan knyttes til barnevernet og deres rolle i teamet, men at dette beror på andre forhold.

Strand kommune er en SLT-kommune, som står for Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak. Målsettingen er å samordne politiets og kommunens rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak og metoder. Partene møtes fire ganger i året og her er også barnevernet med. Politiet i Strand har satt av egne ressurser til arbeid med forebygging, og begge parter opplever samarbeidet som bra³⁰.

2.9.2 SAMARBEID I BARNEVERNETS UNDERSØKELSESFASE

I henhold til barnevernloven skal barnevernets undersøkelser gjennomføres til minst mulig ulempe, og de skal ikke gjøres mer omfattende enn hva formålet tilsier. Barnevernet skal legge vekt på å hindre at kunnskap om undersøkelsen blir spredd unødig, jf. barnevernloven § 4-3. Også i undersøkelsesfasen er barnevernet avhengig av et godt samarbeid med andre instanser som PP-tjeneste, helsetjeneste, fastlege, skoler og barnehager. Barnevernet forsøker alltid å innhente samtykke først, med mindre det er svært alvorlig.

Respondentene melder om et godt samarbeid også i denne fasen. Ulike forhold knyttet til barnet kan være vanskelig å få ned på papiret. Av denne grunn innhenter barnevernet opplysninger både muntlig og skriftlig, for å danne seg et mest mulig fyllestgjørende bilde. Foruten samtaler med foreldrene og hjemmebesøk, blir de som har daglig samvær med barnet, eksempelvis barnehagepersonale eller lærere, spurt om barnet og barnets familiesituasjon.

Respondentene, som gjerne omgås barnet til daglig, opplever at barnevernet er lydhøre for hvordan de opplever situasjonen. Barnevernet legger ikke utelukkende vekt på egne observasjoner. Samtidig poengterer flere av skolerepresentantene at barnevernet gjerne må benytte dem mer, både i undersøkelses- og tiltaksfasen, gjennom hyppigere kontakt. Lærerne og skolen er en ressurs av stor betydning.

2.9.3 SAMARBEID OM HJELPETILTAK

Flere representanter peker på betydningen av at alle deler av det kommunale hjelpeapparatet jobber sammen om tiltak, og at man ikke jobber parallelt med hver sine tiltak uten å vite om hverandre.

Hvorvidt de offentlige instansene rundt barnevernet er kjent med hvilke tiltak som er iverksatt, varierer. Når foreldrene har gitt sitt samtykke, kan barnevernet gi involverte parter informasjon om tiltakene. I tilfeller hvor samtykke ikke foreligger, vurderer barnevernet i hvor stor grad de kan informere andre parter, uten å bryte taushetsplikten.

---

³⁰ Barnevernet på sin side opplever at politiet stiller på kort varsel ved behov for hjelp, eksempelvis ved akutt flytting der en vet at foreldrene er utagerende og voldelige.

Dersom barnevernet velger å henlegge saken, blir saken avsluttet fra barnevernets side. Noen respondenter fremhever at barnevernet i slike tilfeller vil sitte på mye verdifull informasjon – informasjon som andre instanser i kommunen kan ha nytte av å ta del i. Dette er gjerne saker hvor barnet trenger ekstra oppfølging fra barnehage eller skole, og for dem som skal overta «stafettspinnen» etter barnevernet, vil det være nyttig å få vite mer, i den grad barnets foresatte gir samtykke til dette.

Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) fremhever at fosterforeldre ofte trenger kunnskap om fosterbarnets psykiske helse og hvordan man kjenne igjen symptomer på psykiske vansker. BUP står klar til å tilby et tett samarbeid ved behov.

Per dags dato er det få familier med innvandrerbakgrunn i Strand som har takket ja til frivillige barnevernstiltak i hjemmet. Som følge av dette har barneverntjenesten gjort noen grep: I kommunens introduksjonsprogram for flyktninger informerer barnevernet om tjenestens oppgaver og tilbud, og nylig er det inngått en avtale med Muslimske råd, om bistand i enkeltsaker ved behov, for å unngå eventuelle språklige eller kulturelle misforståelser. Barneverntjenesten har nylig også inngått en samarbeidsavtale med HERO Strand mottakssenter, som blant annet fastsetter at det skal avholdes to faste samarbeidsmøter per år³¹.

Vurdering: Respondentene revisjonen har snakket med, sier seg stort sett fornøyde med samarbeidet med barnevernet i de ulike fasene av en sak. Hver skole i kommunen har et oppvekstteam, med blant annet representanter fra skole, barnevern, helsestasjon og PP-tjeneste. Her møter barnevernet fast, og respondentene sier seg fornøyde med barnevernets innsats, både i og utenfor oppvekstteamene. Så langt det er mulig forsøker man å innhente samtykke, men der dette ikke er mulig, vil det likevel være mulig å få til et konstruktivt samarbeid. Ingen av respondentene har opplevd at reglene om taushetsplikt har vært til hinder for et godt samarbeid.

2.10 GJENNOMGANG AV ENKELTSAKER

2.10.1 TEMA FOR GJENNOMGANGEN

Som den del av revisjonsprosjektet har vi gjennomgått seks tilfeldig utvalgte barnevernsaker. I tre av disse sakene har barnevernet *ikke* overtatt omsorgen, men tiltak er iverksatt i hjemmet. I de resterende sakene har barnevernet overtatt omsorgen. Foruten disse sakene, har revisjonen gjennomgått tre tilfeldig utvalgte klagesaker behandlet av Fylkesmannen.

---

³¹ HERO er en privat virksomhet som tilbyr tjenester rettet mot målgruppene asylsøkere, flyktninger og innvandrere.

I henhold til reglene i forvaltningsloven og rettighetsforskriften har vi kontrollert følgende formelle forhold i saksbehandlingen:

- Innsynsrettigheter.
- Begrunnelse og klageadgang
- Hvorvidt meldingsfristen er overholdt
- Hvorvidt undersøkelsesfristen er overholdt
- Dokumentasjon på kontakt med ulike samarbeidspartnere
- Hvem som har underskrevet vedtakene
- Hva klagesakene til Fylkesmannen omhandler
- Hvordan er det med den fysiske sikringen av mappene?

2.10.2 VEDTAKENE MANGLER INFORMASJON OM PARTSRETTIGHETER

Før Strand barnevern starter med undersøkelser, sendes foresatte et brev hvor de blir innkalt til å gjennomgå mottatte bekymringsmelding og partsrettigheter³². Innkallingsbrevet inneholder informasjon om retten til innsyn i sakens dokumenter, men vår gjennomgang avdekker at denne informasjonen ikke er lagt inn i selve vedtakene. Disse har frem til nå ikke inneholdt informasjon om rettigheter til innsyn, i henhold til forvaltningsloven §18 og 19. Etter at barnevernet ble gjort oppmerksom på dette, er informasjon om innsynsretten nå også lagt inn i vedtakene som barnevernet fatter.

Alle avslag på søknader om barneverntjenester fattet av Strand barnevern inneholder en kort begrunnelse. Dette gjelder også de seks avslagene revisjonen har gjennomgått. Videre blir det i alle avslag opplyst om klageadgang etter forvaltningsloven § 29, foruten at det er Fylkesmannen som har fått i oppgave å påse at barneverntjenesten utfører sine oppgaver i henhold til gjeldende lovkrav.

2.10.3 HVORVIDT MELDINGSFRISTEN ER OVERHOLDT

Når barnevernet mottar en melding, drøfter barnevernet om meldingen skal henlegges eller undersøkes nærmere. Barnevernet har som fast rutine å skrive ned sin beslutning og dette notatet legges i saksmappen. Denne skriftlige beslutningen blir forøvrig gjennomgått sammen med foreldrene i den første samtalen med barnevernet.

For å kunne kontrollere om meldingsfristen er overholdt i de seks tilfeldig utvalgte sakene, vil det være naturlig å kontrollere hvorvidt det er gått mer enn syv dager fra meldingen ble mottatt til den nevnte beslutningen ble fattet. Hver sak kan forøvrig inneholde flere meldinger og undersøkelser:

Status for de tre utvalgte sakene med hjelpetiltak i hjemmet:

---

³² Dette gjelder ikke ved mistanke om vold og seksuelle overgrep. I slike tilfeller innkalles foresatte sammen med melder og de foresatte får anledning til å uttale seg hver for seg.

- Barn 1: Meldings- og undersøkelsesfrist overholdt.
- Barn 2: Meldings- og undersøkelsesfrist overholdt.
- Barn 3: Meldings- og undersøkelsesfrist overholdt.

Status for de tre utvalgte omsorgssakene:

- Barn 1: Meldingsfristen overholdt. Undersøkelsesfristen ble ikke overholdt. Dette er en sak som startet i 2008.
- Barn 2: Meldingsfristen overholdt. Undersøkelsesfristen ikke overholdt. Saken er fra 2009.
- Barn 3: Både meldings- og undersøkelsesfrist er overholdt.

Barnevernet opplyser at de journalfører alle samtaler, herunder også telefonsamtaler. Praksisen sikrer bevis ved en eventuell rettssak. Samtlige tilfeldig utvalgte saker inneholder utførlige referater fra muntlige samtaler og telefonsamtaler. Hvilke instanser som er involvert varierer fra sak til sak, men våre stikkprøvekontroller avdekker en detaljert og utførlig journalføring med instanser som skole, barnehage mv, foruten barnets foresatte og barnet selv. Barnevernet har for øvrig ingen faste møter med biologiske foreldre, fosterforeldre eller tilsynsførere, men dette er de heller ikke lovpålagt å ha. Som nevnt tidligere, inneholder rapportmalen som tilsynsførerne skal benytte et eget punkt som åpner for å be om at barnets kontaktperson skal ta kontakt.

2.10.4 HVEM SOM UNDERSKRIVER VEDTAKENE

Vedtakene blir som hovedregel underskrevet av både kontaktperson og fagleder. Ved akuttvedtak og godkjenning av fosterhjem er det alltid barnevernleder som skriver under. Vår stikkprøve-kontroller avdekker at samtlige vedtak inneholder to underskrifter. Etter revisjonens vurdering ivaretar barnevernet hensynet til rettssikkerhet i tilstrekkelig grad.

2.10.5 DEN FYSISKE SIKRINGEN AV SAKSMAPPENE

Per i dag har barnevernet i Strand ikke noe fullverdig elektronisk arkiv, noe som innebærer at barnevernssakene ligger registrert både i barnevernets fagsystem og i fysiske mapper. Til tross for at utgående korrespondanse blir registrert og lagret elektronisk, tar barnevernet alltid en utskrift i tillegg og legger denne i den fysiske mappen (eksempelvis vedtak).

I lag med nabokommunene Hjelmeland, Sauda og Suldal har Strand har inngått et interkommunalt samarbeid om IT-driften, og i løpet av 2017 er målet å være ferdig med en omlegging til et fullverdig elektronisk arkiv, noe som vil gjøre fysisk lagring overflødig. Per i dag ligger de fysiske dokumentene lagret i et eget, låst arkivrom, som består av låste arkivskuffer. I henhold til barnevernets interne reglement er det ikke tillat å ha saksdokumenter liggende på kontoret etter endt arbeidsdag.

Etter vår vurdering er sikkerheten rundt den fysiske lagringen tilstrekkelig ivaretatt.

2.10.6 KLAGESAKER TIL FYLKESMANNEN

Revisjonen har også sett nærmere på tre tilfeldig utvalgte klagesaker. Barnevernet opplyser på generell basis at klagesakene de mottar ofte omhandler hvordan barnevernet oppfatter de faktiske forhold. I løpet av sist tre år har tre klagesaker vært til behandling hos fylkesmannen i Rogaland, og i samtlige fikk barnevernet medhold;

- Sak 1: Barnevernet henla saken og henviste til familievernkontoret fordi det dreide seg om en foreldrekonflikt. Klager anførte at saken ikke dreide seg om en foreldrekonflikt, men at saken hørte hjemme hos barnevernet.
- Sak 2: Klager anførte at barnet med omsorgstiltak har flyttet for mange ganger på kort tid.
- Sak 3: Klager anførte at barnevernet ikke skulle ha undersøkt innkommet bekymringsmelding. Meldingen skulle vært henlagt, fordi det ikke var noen sak barnevernet trengte å bry seg om.

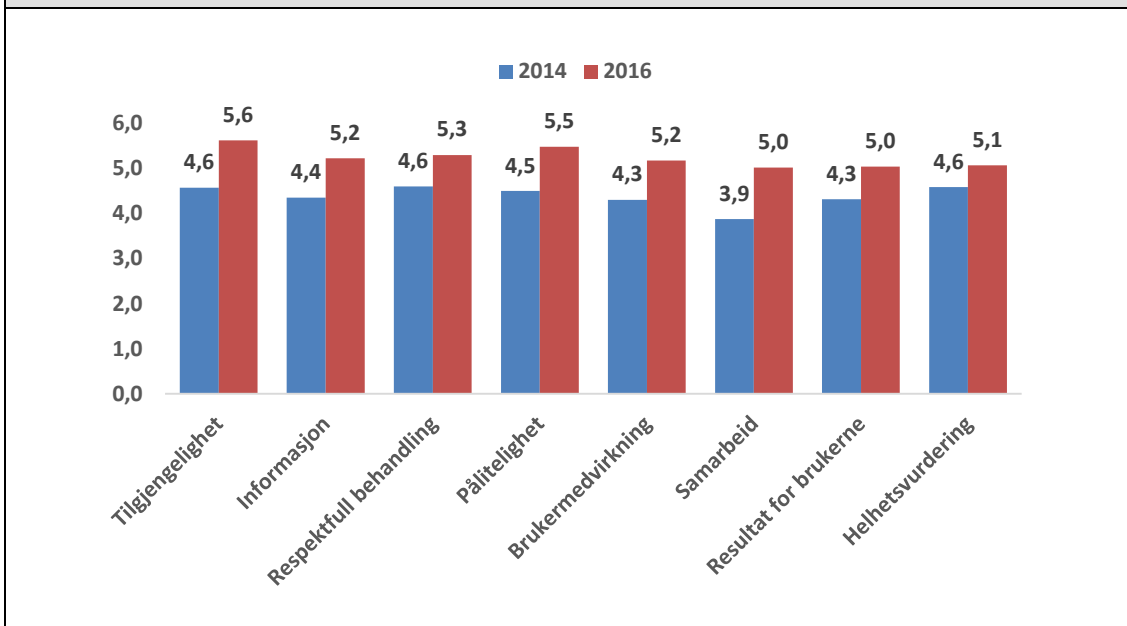
Vurdering: Ingen av de kontrollerte vedtakene inneholder informasjon om partsrettigheter, men etter at barnevernstjenesten ble gjort oppmerksom på dette, er denne informasjonen tatt inn i vedtakene. Den raske responsen fra barnevernet må sies å bra.

Alle avslag på søknader om barneverntjenester fattet av Strand barnevern inneholder en kort begrunnelse, og dette gjelder også de vedtakene revisjonen har gjennomgått. Videre blir det i alle vedtak opplyst om klageadgang, og at det er Fylkesmannen som skal påse at barneverntjenesten utfører sine lovpålagte oppgaver. Etter nevnte endring er barnevernets vedtak nå helt i tråd med gjeldende lovkrav, etter vår vurdering. Dette må sies å være positivt.

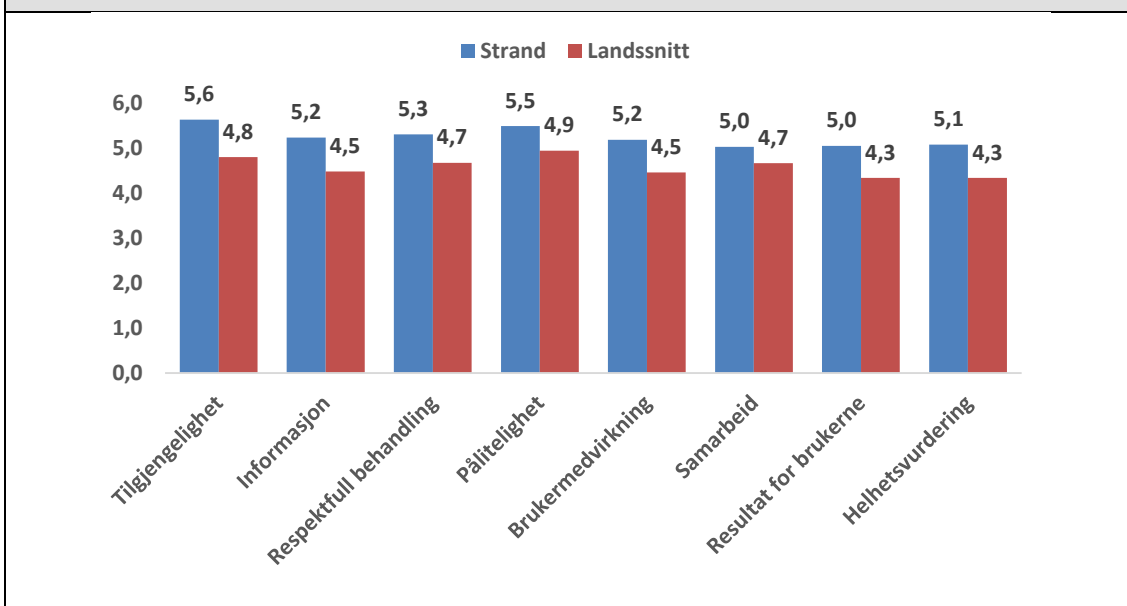
2.11 RESULTATER FRA BRUKERUNDERSØKELSER

Etter Fylkesmannens tilsyn har barnevernet fått på plass en rekke nye rutiner, fristoverskridelsene har gått ned og brukertilfredsheten er forbedret. Sistnevnte kommer til syne ved å studere resultatene fra gjennomførte brukerundersøkelser i 2014 og 2016;

Figur 21 – Resultater fra brukerundersøkelse i 2014 og 2016 (Kilde: Bedrekommune.no/ Strand kommune³³).

Kommentar: Vi ser at tilfredsheten med barnevernet har bedret seg på samtlige indikatorer, noe som må sies å være gledelig. Som det går frem av neste figur, ligger Strand over gjennomsnittet i Norge:

Figur 22 – Resultater fra brukerundersøkelse (Kilde: Bedrekommune.no/ Strand kommune).

Kommentar: Strand barnevern får i siste undersøkelse gode skussmål. Vi ser at barnevernet i Strand ligger over landssnittet på samtlige indikatorer (I 2016 var svarprosenten på 67 prosent).

³³ Hvilke påstander respondentene ble bedt om å ta stilling til er gjengitt i rapportens vedlegg.

VEDLEGG

Om forvaltningsrevisjon

I kommunelovens [§ 77.4](#) pålegges kontrollutvalgene i fylkeskommunene og kommunene å påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon. Forvaltningsrevisjon innebærer systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Lovens bestemmelser er nærmere utdypet i revisjonsforskriftens [kapittel 3](#) og kontrollutvalgsforskriftens [kapittel 5](#).

Revisjon i norsk offentlig sektor omfatter både regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, i motsetning til i privat sektor hvor kun regnskapsrevisjon (finansiell-) er obligatorisk.

Rogaland Revisjon IKS utfører forvaltningsrevisjon på oppdrag fra kontrollutvalget i kommunen. Arbeidet er gjennomført i henhold til [NKRF](#) sin standard for forvaltningsrevisjon, [RSK 001](#). Les mer på www.rogaland-revisjon.no.

Denne rapporten utarbeidet av forvaltningsrevisor Frode K. Gøthesen og gjennomgått fagansvarlig Bernt Mæland.

Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene er krav eller forventninger som revisjonen bruker for å vurdere funnene i undersøkelsene. Revisjonskriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området, f.eks. lovverk og politiske vedtak.

Barnevernloven § 3-2 stiller krav til samarbeid med andre offentlige instanser. Her heter det at «Barneverntjenesten skal medvirke til at barns interesser ivaretas også av andre offentlige organer. Barneverntjenesten skal samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse oppgaver som den er pålagt etter denne loven. Som ledd i disse oppgavene skal barneverntjenesten gi uttalelser og råd, og delta i den kommunale og fylkeskommunale planleggingsvirksomhet og i de samarbeidsorganer som blir opprettet».

Barnevernloven § 4-2 omhandler meldingshåndtering. Her heter det at barneverntjenesten skal snarest, og innen én uke, gjennomgå og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelser.

Barnevernloven § 6-7 a – omhandler tilbakemelding til melder. Dersom det åpnes undersøkelsessak har offentlige meldere (skole/ barnehage mv.) krav på en ny tilbakemelding om at undersøkelsen er gjennomført. Tilbakemeldingen skal sendes innen tre uker etter at undersøkelsen er gjennomført, og den skal inneholde opplysninger om hvorvidt saken er henlagt, eller om barnevernet følger opp saken videre.

Barnevernloven § 6-7 a slår fast at barnevernet i utgangspunktet ikke skal gi opplysninger om hvilke tiltak som er iverksatt, verken til private meldere (naboer mv.) eller offentlige meldere. De kan likevel velge å gi en slik tilbakemelding når de iverksetter tiltak som det offentlige personalet (eksempelvis lærere) trenger å vite for sin videre oppfølging av barnet. Det er barnevernet som vurderer hva som er nødvendig å gi av opplysninger.

Barnevernloven § 6-9 gir barnevernet en frist på tre måneder fra konklusjonsdato³⁴ til undersøkelsen skal være gjennomført. Dette følger av barnevernloven § 6-9 første ledd.

Barnevernloven § 4-3 stiller krav om at barnevernets undersøkelser skal gjennomføres til minst mulig

---

³⁴ Fra den dagen barneverntjenesten mottar en melding, har barnevernet som nevnt 1 ukes frist på å konkludere om det skal settes i gang en undersøkelse, eller om meldingen skal henlegges. Barnevernloven åpner for å utvide undersøkelsesfasen til seks måneder ved særlige tilfeller, det være seg sakens kompleksitet eller ny informasjon er kommet inn i saken.

ulempe, og de skal ikke gjøres mer omfattende enn hva formålet tilsier. Barnevernet skal legge vekt på å hindre at kunnskap om undersøkelsen blir spredt unødig.

Barnevernloven § 6-4 slår fast at informasjon om barnets situasjon barnevernet innhenter, skal så langt det er mulig innhentes i samarbeid med barn og foreldre. I alvorlige tilfeller kan de innhente informasjon uten samarbeid eller samtykke fra den saken gjelder.

Barnevernloven § 4-4 omhandler hjelpetiltak og stiller krav om at barneverntjenesten skal, når barnet på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov for det, sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien, f.eks. ved å oppnevne støttekontakt, sørge for at barnet får plass i barnehage, avlastningstiltak i hjemmet eller andre foreldrestøttene tiltak.

Barnevernloven § 4-12 omhandler omsorgstiltak. Her heter det at vedtak om å overta omsorgen for et barn treffes,

- a. Dersom det er alvorlige mangler ved den daglige omsorg som barnet får, eller alvorlige mangler i forhold til den personlige kontakt og trygghet som det trenger etter sin alder og utvikling.
- b. Dersom foreldrene ikke sørger for at et sykt, funksjonshemmet eller spesielt hjelpetrengende barn får dekket sitt særlige behov for behandling og opplæring.
- c. Dersom barnet blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet.
- d. Dersom det er overveiende sannsynlig at barnets helse eller utvikling kan bli alvorlig skadd fordi foreldrene er ute av stand til å ta tilstrekkelig ansvar for barnet.

Revisjonskriteriene i forbindelse med oppfølging av fosterhjem er hentet fra fosterhjemsforskriften og retningslinjer for fosterhjem. Her er et lite utdrag (Hentet fra forskrift om fosterhjem §§ 7,8 og 9):

- Barnevernet i omsorgskommunen skal følge opp og føre kontroll med hvert enkelt barns situasjon i fosterhjemmet.
- Barnevernet skal gi fosterforeldrene nødvendig råd og veiledning i forbindelse med plasseringene av det enkelte barn så lenge plasseringen varer.
- Barnevernet skal som hovedregel besøke fosterhjemmet minimum 4 ganger pr år.
- Barn i fosterhjem skal ha en tilsynsfører
- Det skal som hovedregel gjennomføres minimum fire tilsyn pr. år.

Kommuneplanen for perioden 2012-22 tar det til orde for å sikre gode oppvekstvilkår: «*Strand kommune skal kjennes som den gode bostedskommunen med gode oppvekstvilkår for barn og unge, tilgang til grønne omgivelser, og hvor høy livskvalitet for alle prioriteres*». Planen tar til orde for å styrke barnevernets helsefremmende og forebyggende arbeid, gjennom spesialiserte ressurser, satsing på foreldreveiledningsprogram og samarbeid med frivillige organisasjoner, politi, helsepersonell og foresatte. I arbeidet med å sikre barn og unge gode oppvekstvilkår spiller barnevernet en sentral rolle.

Kommuneloven § 1 har som formål å legge til rette for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale fellesinteresser.³⁵ På denne bakgrunn legger vi til grunn at kommunen har som mål at tjenestene skal være kostnadseffektive. Et viktig revisjons- eller vurderingskriterium i dette prosjektet har vært sammenligninger med andre kommuner, blant annet når det gjelder ressursbruk. Vi har kartlagt kostnadsbildet for barneverntjenestene i kommunen. Når det gjelder kostnadsutvikling og økonomistyring har vi foretatt;

- Sammenligninger med barnevern i andre kommuner
- Sammenligninger med barnevernet selv, over tid

³⁵ LOV-1992-09-25-107 Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven), § 1. Lovens formål.

Metode

Metodisk er det benyttet intervju, dokumentgransking og sammenligninger (mot kommunen selv over tid og andre kommuner). I prosjektet har vi foretatt en såkalt metode triangulering av data. Dette innebærer at de ulike problemstillingene belyses gjennom bruk av forskjellige datakilder. Trianguleringen bidrar til å utvide og forsterke datagrunnlaget i analysen, og forskjellige innsamlingsmetoder gir ulike perspektiv på analysegrunnlaget. For eksempel startet vi opp med en rekke tallanalyser av utviklingen i antall meldinger, undersøkelser og hjelpetiltak.

Vi testet ut tallene i intervjuene med ledelse og kontaktpersoner i barnevernet, samt innhentet innspill fra et utvalg samarbeidspartnere, dvs. barnehager, helsestasjon, skoler, PP-tjeneste og andre deler av kommunen, foruten eksterne samarbeidspartnere som BUF-etat og Familievernkontor. Dette for å sikre et bredest mulig tilfang av data innenfor prosjektets rammer. Fosterforeldre og tilsynsførere er også intervjuet.

Følgende personer har bidratt med informasjon:

- Rådmann, Jon Ola Syrstad
- Kommunalsjef Kultur og oppvekst, Marianne Skogerbø
- Barnevernsjef, Anne Grethe Rosså Ramsvik
- Nestleder i barneverntjenesten, Silje Alsvik Iversen
- Barnevernskonsulent, Rita Helgeland Fiskå

- BUF-etat Vest, ved Tone Hansen
- Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP), ved familierapeut Tove Langvik
- Psykiatritjenesten i Strand, ved virksomhetsleder Ole Andre Straume
- Kommunepsykolog i Strand, Kathrine Torgersen, Familiens Hus
- Familievernkontoret i Strand, ved virksomhetsleder Jon Aarsland
- Politiet, ved fast kontaktperson, Arild Kleven, forebyggende avdeling
- Helsestasjonstjenester i Strand, ved virksomhetsleder Kristin Strand Fosdal

- Styret i Barnas Kulturhage, Liv Marit Barka
- Styret i Jørpeland barnehage, Ida Fjelde Maaland
- Styret i Espira Tau barnehage, Inger Lise Lunde

- Rektor ved Fjelltun skole, Mette Bakke (i samråd med sosiallærer)
- Rektor ved Tau skole, Solfrid Norland (i samråd med sosiallærer)
- Rektor ved Jørpeland ungdomsskole, Kari Heng (i samråd med sosiallærer)

- Seks fosterforeldre
- Fire tilsynsførere, med ansvar for syv barn.
- Seks biologiske foreldre

Prosjektet omhandler tema som meldingshåndtering, oppfølging hjelpe- og omsorgstiltak, samarbeid og sikring av kompetanse. I tillegg har vi forsøkt å forklare årsakene til økning i antall barn med hjelpetiltak, og disse sakenes alvorlighetsgrad. Hoveddelen av avgrensningen ligger i våre utvalgte kilder til revisjonskriterier.

Ved utvelgelse av fosterforeldre, biologiske foreldre og tilsynsførere for intervju, er det gjort et tilfeldig utplukk ut fra en komplett liste over barn med tiltak fra barnevernet. Dette for å sikre en viss representativitet. Samtidig vil det alltid være en risiko for at de utvalgte respondentene ikke er representative for den totale populasjonen. De biologiske foreldrene er i hovedsak plukket ut på samme måte som ved utplukking av fosterforeldre og tilsynsførere. Erfaringen vår fra andre prosjekter, er at det kan være vanskelig å få i stand intervjuer med familier som har barneverntiltak, noe som ikke er lett i en forholdsvis liten kommune.

I dokumentgjennomgangen har revisjonen foretatt et tilfeldig utplukk etter å ha blitt forelagt en komplett liste, for å sikre representativitet. Samtidig vil det alltid (også her) være en risiko for at de utvalgte ikke er representative for den totale populasjonen.

Tallmateriale:

- Nøkkeltall fra Statistisk sentralbyrå sin KOSTRA-statistikk
- Rapporteringsbanken (Rapportering til Fylkesmannen i Rogaland)
- Interne nøkkeltall i barnevernstjenesten

Skriftlige dokumenter

- Strand kommune - Kommuneplan for Strand kommune - 2012 til 2022
- Fylkesmannen i Rogaland - Oppfølging av tilsyn med barneverntjenesten i Strand kommune - 17.10.2013
- Fylkesmannen i Rogaland - Avslutning av tilsyn med barneverntjenesten i Strand kommune - 29.08.2014.
- Strand kommune - Svar på oppfølging av tilsyn med barneverntjenesten i Strand kommune - konkretisert plan for lukking av avvik - 06.03.2014
- Saksframlegg - Status i barneverntjenesten - Saksnr 013/15 Levekårsutvalget
- Plan for overgang barnehage skole - Strand kommune - revidert mars 2016
- Organisasjonskart over Strand kommune
- Opplæringsplan for barneverntjenesten i Strand kommune
- Tilsyn med barn i fosterhjem. Veileder utgitt av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
- Skriftlig dokumentasjon knyttet til seks utvalgte barnevernssaker

Figur 21 – Hvilke påstander respondentene ble bedt om å ta stilling til å brukerundersøkelsen (Kilde: Bedrekommune.no/ Strand kommune).

Tilgjengelighet
Det er lett å komme i kontakt med barnevernet
Det er lett å få en timeavtale med saksbehandler
Det fysiske tilgjengeligheten til barnevernet er god
Informasjon
De ansatte gir meg tilstrekkelig informasjon
Den skriftlige informasjonen fra barnevernet er lett å forstå
Respektfull behandling
De ansatte i barnevernet behandler meg med respekt
De ansatte i barnevernet møter meg med vennlighet
De ansatte i barnevernet tar meg på alvor
Pålitelighet
De ansatte overholder taushetsplikten
De ansatte følger opp det vi har avtalt
Brukermedvirkning
Barnevernet tar hensyn til mine ønsker og behov
Barnevernet lar meg få være med å bestemme
Muligheten til å påvirke hvilke tiltak jeg/vi skal ha fra barnevernet
Jeg får være med å bestemme innholdet i planen
Samarbeid
Jeg er avhengig av at barnevernet samarbeider med andre
Barnevernet samarbeider godt med andre i forhold til meg og barnet mitt
Resultat for brukerne
Barnevernet forstår min situasjon
Jeg er fornøyd med de tiltakene jeg får
Hjelpen fra barnevernet gjør det lettere for meg å gi god omsorg
Hjelpen fra barnevernet bidrar til at mitt barn utvikler seg på en god måte
Barnevernet følger opp meg som foreldre/foresatt på en god måte
Helhetsvurdering
Helhetlig sett er jeg fornøyd med barnevernet

Mer om Familievernkontoret

Familievernkontoret er et tilbud til mennesker med ulike typer samlivs- og relasjonsproblemer. Familievernkontoret gir tilbud om behandling og rådgivning når det foreligger vansker, konflikter eller kriser i familien. Samtaleterapi for par og familier er det viktigste tilbudet. Familievernkontoret er tverrfaglig sammensatt, og de ansatte har videreutdanning i familierapi. Tilbudet som gis er gratis. Kontoret er tilsluttet Kirkens Familievern og har driftsavtale med Statens Barne-, ungdom- og Familievern, Region Vest.

Multisystemisk terapi (MST)

Dette er et behandlingstilbud for familier med ungdom med alvorlige atferdsvansker – et alternativ til plassering utenfor hjemmet. Foreldre, ungdommen og terapeuten kommer sammen fram til mål og lager en plan for hvordan målene skal nås. Terapeuten kommer på hjemmebesøk flere ganger i uken og har møter med skole og andre viktige partnere i nærmiljøet (Kilde: BUFdir.no)

Funksjonell familierapi (FFT)

Et behandlingstilbud for familier med ungdom som viser alvorlige atferdsvansker eller som er i risiko for å utvikle dette (ungdom i alderen 12-18 år). Terapeuten har samtaler med foresatte og barn/ungdommen, med sikte på å skape en felles problemforståelse, og styrke familiens ferdigheter i kommunikasjon, konflikt-håndtering og problemløsning (Kilde: BUFdir.no).

Mer om Circle of security (COS)

Målsettingen med COS er å styrke tilknytningen mellom foreldre og barn når barn har, eller er i risiko for å utvikle tilknytningsproblematikk. COS er en individuelt målrettet intervensjon som vanligvis går over 20-30 timer. De enkelte foreldre støttes i løpet av intervensjonen til å reflektere over samspill med eget barn. I løpet av intervensjonen skal foreldrene etablere en trygg base overfor barna sine, lære om betydningen av tilknytning, utvikle evne til å forstå barnets signaler og styrke den følelsesmessige involveringen med barnet.

ICDP

International Child Development Program (ICDP) er et enkelt, helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. Det retter seg mot omsorgsgivere og skal styrke deres omsorgskompetanse. Nyere forskning viser at barnets samspill med sine nærmeste omsorgsgivere er avgjørende for barnets helhetlige utvikling. ICDP har som sin grunntanke at den beste måten å hjelpe et barn på, er å hjelpe barnets omsorgsperson(er), og at den mest virkningsfulle strategien er å støtte og bevisstgjøre barnets stabile omsorgsnettverk. ICDP setter eksisterende forskning om barn og barns utvikling i system. Programmet har de 3 dialoger og 8 tema for godt samspill, som enkle hjelpemidler for å bevisstgjøre omsorgspersoner på viktigheten av godt samspill med sitt barn for å sikre barnet en sunn følelsesmessig og mental utvikling (Kilde: ICDP Norge)

Rogaland Revisjon IKS

Lagårdsveien 78
4010 Stavanger

Tlf 40 00 52 00
Faks 51 84 47 99

www.rogaland-revisjon.no